# Ενότητα 5. Ουσιαστικό

## §5.1. Εισαγωγικά

*Τα ουσιαστικά ανήκουν στα κλιτά μέρη του λόγου και κωδικοποιούν τις εξής γραμματικές κατηγορίες:*

- Γένος (αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο)
- Αριθμός (ενικός και πληθυντικός)
- Πτώση (ονομαστική, γενική, δοτική, αιτιατική, οργανική, προθετική)

*Παραδείγματα:*

| | |
|---|---|
| - Кто это? | *Ποιος είναι αυτός;* |
| - Это **Андре́й**. | *Αυτός είναι ο Ανδρέας.* |
| - Он **учени́к**. | *Αυτός είναι μαθητής.* |

Επίσης τα ουσιαστικά χωρίζονται σε κατηγορίες με βάση τη σημασία τους:

- Κύρια και κοινά, π.χ. **Михаи́л, Мари́я** ≠ **стол** *τραπέζι*, **руба́шка** *πουκάμισο*
- Έμψυχα και άψυχα, π.χ. **соба́ка** *σκύλος*, **челове́к** *άνθρωπος* ≠ **кни́га** *βιβλίο*, **стака́н** *ποτήρι*.
- Συγκεκριμένα και αφηρημένα (μόνο στον ενικό αριθμό), π.χ. **коро́ва** *αγελάδα*, **библиоте́ка** *βιβλιοθήκη* ≠ **чте́ние** *ανάγνωση*, **ра́дость** *χαρά*.
- Ουσιαστικά που δηλώνουν την ύλη (μόνο στον ενικό), π.χ. **молоко́** *γάλα*, **мя́со** *κρέας*, **соль** *αλάτι*.
- Ουσιαστικά που δηλώνουν την ομάδα πραγμάτων ή ατόμων (μόνο στον ενικό), π.χ. **молодёжь** *νεολαία*, **ме́бель** *έπιπλα* αλλά και **де́ньги** *λεφτά* (μόνο στον πληθυντικό αριθμό).

Η βασική μορφή του ουσιαστικού είναι η ονομαστική πτώση ενικού ή πληθυντικού αριθμού.

## §5.2. Γένος και αριθμός των ουσιαστικών

Όπως και στα Ελληνικά, τα ουσιαστικά έχουν διαφορετικές καταλήξεις ανάλογα με το γένος και τον αριθμό τους. Κάθε ουσιαστικό ανήκει σε ένα από τα τρία γένη: το αρσενικό, το θηλυκό και το ουδέτερο. Επίσης, μπορεί να βρίσκεται είτε στον ενικό είτε στον πληθυντικό αριθμό. Στις περισσότερες περιπτώσεις η κατάληξη δείχνει το γένος και τον αριθμό του ουσιαστικού.

**Καταλήξεις (ενικός αριθμός)**

| Αρσενικό | Θηλυκό | Ουδέτερο |
|---|---|---|
| ---*<br>-й<br>-ь<br><br>* Το ουσιαστικό λήγει σε σύμφωνο και δε συνοδεύεται από κατάληξη. | -а<br>-я<br>-ия<br>-ь | -о<br>-е<br>-ие |
| *Παραδείγματα:* | | |
| стóл *τραπέζι*<br>нóж *μαχαίρι*<br>чáй *τσάι*<br>словáрь *λεξικό* | рабóта *δουλειά*<br>тётя *θεία*<br>хи́мия *χημεία*<br>тетрáдь *τετράδιο* | окнó *παράθυρο*<br>мóре *θάλασσα*<br>здáние *κτίριο* |

Πίνακας 5.1: Καταλήξεις ενικού αριθμού

**Συμπληρωματικοί κανόνες:**

| | | |
|---|---|---|
| пáп**а** *μπαμπάς*<br>дéдушк**а** *παππούς*<br>мужчи́н**а** *άντρας*<br>дя́дь**я** *θείος*<br>Ю́р**а** *Γιούρα (όνομα)*<br><br>Παρόλο που έχουν κατάληξη θηλυκού γένους, τα παραπάνω ουσιαστικά αναφέρονται σε πρόσωπα αρσενικού γένους. | грязнýл**я** *βρωμιάρης*<br>коллéг**а** *συνάδελφος*<br>ýмниц**а** *έξυπνος/-η*<br><br>Παρόλο που έχουν κατάληξη θηλυκού γένους, κάποια ουσιαστικά είναι κοινού γένους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για άντρα και για γυναίκα | врéм**я** *χρόνος*<br>и́м**я** *όνομα*<br><br>Στη ρωσική γλώσσα υπάρχουν δέκα λέξεις με την κατάληξη **-мя**, από τις οποίες οι πιο συνηθισμένες είναι οι **врéмя** *χρόνος* και **и́мя** *όνομα* |
| *Παραδείγματα:* | | |
| Мóй пáпа.<br>*Ο μπαμπάς μου.* | Андрéй ýмница!<br>*Ο Ανδρέας είναι* | Какóе краси́вое и́мя!<br>*Τι όμορφο όνομα!* |

| | | |
|---|---|---|
| Любимый дедушка. | *έξυπνος!*<br>Это мой коллега.<br>*Αυτός είναι ο συνάδελφός μου.* | |

Πίνακας 5.2: Κανόνες σχετικά με το γένος κάποιων ουσιαστικών

1. Τα ρωσικά επώνυμα επίσης έχουν γένος. **Иванов/Иванова** είναι το πιο δημοφιλές επώνυμο στη Ρωσία. Περίπου 90.000 κάτοικοι της Μόσχας έχουν αυτό το επίθετο.

2. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε **-тель** και **-арь** (π.χ. **учи́тель** *δάσκαλος*, **янва́рь** *Ιανουάριος*) είναι πάντα αρσενικού γένους.

**Να θυμάσαι:**

- Τα θηλυκά ουσιαστικά που λήγουν σε **-ость** και **-есть** *(*π.χ. **ра́дость, тя́жесть***)** είναι πάντα θηλυκού γένους.
- Μεγάλο μέρος των ουσιαστικών θηλυκού γένους που λήγουν σε **-ия** έχουν συνήθως ξένη προέλευση *(*π.χ. **исто́рия** *ιστορία*, **на́ция** *έθνος*, **геогра́фия** *γεωγραφία)*.
- Τα ουσιαστικά που λήγουν σε **-ж, -ш, -ч, -щ** και ακολουθούνται από το γράμμα **-ь** είναι πάντα θηλυκού γένους.

| **Ουσιαστικά αρσενικού γένους** | | **Ουσιαστικά θηλυκού γένους** | |
|---|---|---|---|
| но**ж** | *μαχαίρι* | но**чь** | *νύχτα* |
| каранда́**ш** | *μολύβι* | мы**шь** | *ποντίκι* |
| пла**щ** | *αδιάβροχο* | ро**жь** | *σιτάρι* |
| лу**ч** | *ακτίνα* | ве**щь** | *πράγμα* |

Πίνακας 5.3: Ουσιαστικά αρσενικού και θηλυκού γένους που λήγουν σε παχιά συριστικά

**Κανόνες ορθογραφίας**

Το μαλακό σημείο στο τέλος της λέξης δεν ακούγεται πολύ έντονα, όμως δεν πρέπει ποτέ να το ξεχνάμε στην ορθογραφία: доч**ь** *κόρη*, мат**ь** *μητέρα*, пло́щад**ь** *πλατεία*, тетра́д**ь** *τετράδιο*, слова́р**ь** *λεξικό*, учи́тел**ь** δάσκαλος

Δεν πρέπει να μας μπερδεύει το γένος των ουσιαστικών στη ελληνική γλώσσα.

*Παραδείγματα*:

πρόβλημα (ουδ.) проблéма (θηλ.)
πόλη (θηλ.) гóрод (αρσ.)
*τετράδιο (ουδ.)* тетрáдь *(θηλ.)*

**Καταλήξεις (πληθυντικός αριθμός)**

Οι καταλήξεις του βασικού κανόνα του πληθυντικού αριθμού είναι οι εξής: **-ы, -и, -а, -я**. Την κατάληξη **-ы** παίρνουν τα ουσιαστικά αρσενικού γένους που λήγουν σε σύμφωνο και του θηλυκού γένους που λήγουν σε **-а**. Αν το ουσιαστικό λήγει σε οποιοδήποτε φωνήεν, στο σύμφωνο **-й** ή στο γράμμα **-ь**, αυτό πάντα φεύγει και στη θέση του μπαίνει η κατάληξη πληθυντικού αριθμού που δίνεται στον παρακάτω πίνακα:

| **Ενικός αριθμός** | | | **Πληθυντικός αριθμός** | |
|---|---|---|---|---|
| **Αρσενικό γένος** | Λήγει σε σύμφωνο (μηδενική κατάληξη) | стол | -ы | столы́ |
| | σε -й | чáй | -и | чаи́ |
| | σε -ь | словáрь | -и | словари́ |
| **Θηλυκό γένος** | σε -а | рабóта | -ы | рабóты |
| | σε -я | тётя | -и | тёти |
| | σε -ия | хи́мия | -ии | хи́мии |
| | σε -ь | тетрáдь | -и | тетрáди |
| **Ουδέτερο γένος** | σε -о | окнó | -а | óкна |
| | σε -е* | мóре | -я | моря́ |
| | σε -ие | здáние | -ия | здáния |

Πίνακας 5.4: Καταλήξεις πληθυντικού αριθμού

* Τα ουσιαστικά ουδετέρου γένους με θέμα σε **-ц** πάντα παίρνουν στον πληθυντικό την κατάληξη **-а** (**сéрдце, сердцá**).

### Κανόνες ορθογραφίας

1. Σύμφωνα με έναν από τους βασικούς κανόνες της ρωσικής ορθογραφίας, τα ουσιαστικά με θέμα που λήγει σε **-г, -к, -ж, -х, -ш, -щ, -ч** παίρνουν στον πληθυντικό αριθμό την κατάληξη **-и** ανεξάρτητα από το γένος τους.

| Ενικός αριθμός | Πληθυντικός αριθμός |
|---|---|
| но**ж** | нож**и́** |
| мыш**ь** | мы́ш**и** |
| кни́**г**а | кни́**г**и |
| я́бло**к**о | я́бло**к**и |
| ма́льчи**к** | ма́льчи**к**и |
| пар**к** | па́р**к**и |
| ро́**щ**а | ро́**щ**и |

Πίνακας 5.5: Ειδικές καταλήξεις πληθυντικού αριθμού ουσιαστικών

2. Ορισμένα ουσιαστικά δεν έχουν τις καταλήξεις που μάθαμε παραπάνω, αλλά παρουσιάζουν κάποιες ιδιαίτερες καταλήξεις που πρέπει να τις θυμόμαστε! Έτσι έχουμε ουσιαστικά αρσενικού γένους που λήγουν σε **-а́** και **-я́**, τα οποία πάντα τονίζονται. Στον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε αυτές τις ιδιαίτερες περιπτώσεις:

| Ενικός αριθμός | Πληθυντικός αριθμός |
|---|---|
| лес | леса́ |
| дом | дома́ |
| по́вар | повара́ |
| о́стров | острова́ |
| ве́чер | вечера́ |
| го́лос | голоса́ |
| го́род | города́ |
| а́дрес | адреса́ |
| профе́ссор | профессора́ |
| па́спорт | паспорта́ |
| дире́ктор | директора́ |
| цвет | цвета́ |

| | |
|---|---|
| ма́стер | мастера́ |
| хо́лод | холода́ |
| глаз | глаза́ |
| но́мер | номера́ |
| до́ктор | доктора́ |
| учи́тель | учителя́ |
| я́корь | якоря́ |

Πίνακας 5.6: Ειδικές καταλήξεις πληθυντικού αριθμού ουσιαστικών

3. Άλλα αρσενικά και ουδέτερα ουσιαστικά φέρουν στον πληθυντικό την κατάληξη **-ья**.

| **Ενικός αριθμός** | **Πληθυντικός αριθμός** |
|---|---|
| сын | сыновья́ |
| стул | сту́лья |
| де́рево | дере́вья |
| муж | мужья́ |
| брат | бра́тья |
| лист | ли́стья |
| друг | друзья́ |
| крыло́ | кры́лья |
| перо́ | пе́рья |

Πίνακας 5.7: Ειδικές καταλήξεις πληθυντικού αριθμού ουσιαστικών

Αξίζει να σημειώσουμε πως κάποια ουσιαστικά δε σχηματίζουν έναν από τους δύο αριθμούς, βρίσκονται δηλαδή είτε μόνο στον ενικό, είτε μόνο στον πληθυντικό αριθμό. Προσοχή όμως γιατί αυτό μπορεί να συμβαίνει αντίστροφα μεταξύ της ελληνικής και της ρωσικής γλώσσας.

*Παραδείγματα:*

| | |
|---|---|
| τα Χριστούγεννα (πληθ.) | Рождество́ (εν.) |
| το ψαλίδι (εν.) | но́жницы (πληθ.) |
| οι πατάτες (πληθ.) | карто́фель (εν.) |

**Να θυμάσαι:**

1. Δεν σχηματίζουν πληθυντικό αριθμό τα περισσότερα ουσιαστικά που δηλώνουν:

- **Αφηρημένες έννοιες**, για παράδειγμα: **любóвь** *αγάπη*, **здорóвье** *υγεία*, **счáстье** *ευτυχία*
- **Υλικά και τρόφιμα**, για παράδειγμα: **молокó** *γάλα*, **рис** *ρύζι*, **сáхар** *ζάχαρη*, **мя́со** *κρέας*, **желéзо** *σίδερο*
- **Ορισμένα φρούτα και λαχανικά**, για παράδειγμα: **капýста** *λάχανο*, **картóфель** *πατάτα*, **моркóвь** *καρότο*, **лук** *κρεμμύδι*
- **Περιληπτικά ουσιαστικά**, για παράδειγμα: **мéбель** *έπιπλα*, **посýда** *κουζινικά σκεύη*, **одéжда** *ρούχα*, **óбувь** *υποδήματα*

2. Δεν σχηματίζουν ενικό αριθμό ουσιαστικά που δηλώνουν:

- **Αντικείμενα που αποτελούνται από δύο μέρη**: **джи́нсы** *τζιν*, **брю́ки** *παντελόνι*, **очкú** *γυαλιά*, **нóжницы** *ψαλίδι*
- **Επιστήμες και τέχνες**: **математика** *μαθηματικά*, **óпера** *όπερα*, **теáтр** *θέατρο*

Ωστόσο, κάποια από τα παραπάνω ουσιαστικά έχουν μια συγκεκριμένη σημασία όταν βρίσκονται στον ενικό αριθμό και διαφορετική σημασία όταν βρίσκονται στον πληθυντικό.

*Παραδείγματα:*

Какáя вкýсная **ры́ба**!
*Τι νόστιμο ψάρι!*
(Μιλάμε για το ψάρι ως είδος φαγητού)
В мóре плáвают рáзные **ры́бы**.
*Στη θάλασσα κολυμπάνε διάφορα ψάρια.*
(Μιλάμε για τα όντα που ζουν στη θάλασσα)

Εκτός από τα αρσενικά ουσιαστικά, ιδιαιτερότητες κατά τον σχηματισμό του πληθυντικού αριθμού παρουσιάζουν και άλλα ουσιαστικά, όπως φαίνεται στον Πίνακα 5.8:

| Ενικός αριθμός | Πληθυντικός αριθμός |
|---|---|
| **Αρσενικό γένος** | |
| человéк | лю́ди |
| ребёнок | дéти |
| **Θηλυκό γένος** | |
| мать | мáтери |
| сестрá | сёстры |
| дочь | дóчери |
| женá | жёны |
| **Ουδέτερο γένος** | |
| и́мя | именá |
| врéмя | временá |
| нéбо | небесá |
| чу́до | чудесá |

Πίνακας 5.8: Ειδικές καταλήξεις πληθυντικού αριθμού ουσιαστικών

Μερικά ουσιαστικά που δηλώνουν εθνικότητα ή πρόσωπο και έχουν στον ενικό τις καταλήξεις **-анин, -янин**, παίρνουν στον πληθυντικό τις καταλήξεις **-ане, -яне**.

*Παραδείγματα:*

| | | | |
|---|---|---|---|
| армяни́н | *Αρμένιος* | армя́не | *Αρμένιοι* |
| англичáнин | *Άγγλος* | англичáне | *Άγγλοι* |
| граждани́н | *πολίτης* | грáждане | *πολίτες* |

1. Υπάρχουν κάποια ουσιαστικά στη ρωσική γλώσσα που δεν κλίνονται και ονομάζονται άκλιτα. Αυτά τα ουσιαστικά μπορούν να λήγουν σε **-о, -е, -и, -у, -ю, -э** (για παράδειγμα, οι λέξεις-δάνεια **метрó, такси́, пиани́но, рáдио**, **кенгурý, кафé, кóфе, меню́, пальтó**). Μερικά από αυτά κλίνονται στα Ελληνικά, οπότε πάντα πρέπει να θυμόμαστε τους κανόνες της γραμματικής μας και να συμβουλευόμαστε τα λεξικά.

*Παράδειγμα:*

Вкýсный **кóфе**.

*Γευστικός **καφές**.*

Στα Ρωσικά η λέξη *καφές* πάντα μπαίνει στον ενικό αριθμό, ενώ στα Ελληνικά χρησιμοποιείται και στον πληθυντικό αριθμό (π.χ. *γευστικοί* ***καφέδες***).

## §5.3. Πτώσεις

Οι πτώσεις στη ρωσική γλώσσα είναι οι εξής έξι: ονομαστική, γενική, δοτική, αιτιατική, οργανική και προθετική. Σ' αυτή την ενότητα, θα μάθουμε τις καταλήξεις των πτώσεων και πώς να τις χρησιμοποιούμε.

### §5.3.1. Ονομαστική

Η βασική μορφή, με την οποία βρίσκουμε και στο λεξικό όλα τα ουσιαστικά είναι η ονομαστική πτώση.

*Παραδείγματα:*

Это су́мка моéй сестры́.
*Αυτή είναι η τσάντα της αδερφής μου.*
Ребёнок бои́тся темноты́.
*Το παιδί φοβάται το σκοτάδι.*
Студéнты смотрéли фильм извéстного режиссёра.
*Οι φοιτητές έβλεπαν μια ταινία ενός διάσημου σκηνοθέτη.*
У меня́ есть диск Са́киса Рува́са.
*Έχω cd του Σάκη Ρουβά.*
Мне нра́вится этот музéй.
*Μου αρέσει αυτό το μουσείο.*

Η ονομαστική πτώση χρησιμοποιείται όταν θέλουμε:

- Να πούμε πως κάποιος κάνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση. Στην πρόταση λειτουργεί ως υποκείμενο του ενεργητικού ρήματος.

*Παραδείγματα:*

Та́ня чита́ет.
*Η Τάνια* διαβάζει.
Уро́к начался́.
*Το μάθημα άρχισε.*

- Να ονομάσουμε κάποιον ή κάτι χρησιμοποιώντας τη δεικτική αντωνυμία **этот**.

*Παραδείγματα:*

Это слова́рь.
*Αυτό είναι το λεξικό.*
Это Серёжа.
*Αυτός είναι ο Σεριόζα.*

- Να περιγράψουμε κάποιον ή κάτι. Σε αυτή την περίπτωση το αντικείμενο ή το πρόσωπο στο οποίο αναφερόμαστε λειτουργεί στην πρόταση ως κατηγορούμενο. Αυτό σημαίνει πως είναι μια λέξη ή φράση που αποδίδει στο υποκείμενο μια ιδιότητα και συνοδεύεται από ένα συνδετικό ρήμα. Όσον αφορά τη ρωσική γλώσσα, το συνδετικό ρήμα εννοείται σε ενεστωτικό χρόνο και δε δηλώνεται γραπτά. Στη θέση του βάζουμε απλώς μια παύλα.

*Παραδείγματα:*

Моя́ подру́га – актри́са.
*Η φίλη μου* είναι *ηθοποιός.*
Мой па́па – дире́ктор.
*Ο μπαμπάς μου* είναι *διευθυντής.*
Сон – вот лу́чшее лека́рство.
*Ύπνος – Να το καλύτερο φάρμακο.*

- Να δηλώσουμε την ύπαρξη ενός προσώπου ή πράγματος χρησιμοποιώντας το ρήμα **есть**.

*Παραδείγματα:*

В ко́мнате есть компью́тер.
*Στο δωμάτιο υπάρχει ένας υπολογιστής.*

- Να δηλώσουμε κάτι που ανήκει σε κάποιον.

*Παραδείγματα:*

У меня́ есть брат.
*Έχω έναν αδελφό.*
У друзе́й есть Интернéт.
*Οι φίλοι έχουν ίντερνετ.*

- Να δηλώσουμε το αντικείμενο που μας χρειάζεται ή μας αρέσει:

*Παραδείγματα:*

Мне ну́жен слова́рь.
*Μου χρειάζεται ένα λεξικό.*
Па́пе нужна́ рабóта.
*Ο μπαμπάς χρειάζεται μια δουλειά.*
Мне нра́вится футбóл.
*Μου αρέσει το ποδόσφαιρο.*

- Να δηλώσουμε πρόσωπο που προσφωνείται ή να δείξουμε ένα πρόσωπο.

*Παραδείγματα:*

Андре́й, иди сюда!
*Ανδρέα, έλα εδώ!*
Вот Андре́й.
*Να ο Ανδρέας!*

- Να δηλώσουμε ένα πρόσωπο ή αντικείμενο που παθαίνει κάτι.

*Παραδείγματα:*

Статья́ пúшется студéнтами.
*Το άρθρο γράφεται από τους φοιτητές.*

Στην Ελληνική μερικές στερεότυπες εκφράσεις συντάσσονται με το ουσιαστικό σε ονομαστική πτώση, ενώ στα Ρωσικά απαιτούν μια άλλη πτώση. Για παράδειγμα, για να πούμε τι ώρα θα γίνει κάτι

χρησιμοποιούμε διαφορετικές πτώσεις στις δύο γλώσσες. Στα Ελληνική η φράση *η ώρα* αποδίδεται με ονομαστική πτώση ενώ στη Ρωσική με γενική.
*Παράδειγμα:*

В двá **часá** (γενική) я бýду дóма.

*Στις δύο **η ώρα** (ονομαστική) θα είμαι σπίτι.*

Ο Πίνακας 5.9 συνοψίζει τις βασικές λειτουργίες της ονομαστικής πτώσης της Ρωσικής σε σύγκριση με την Ελληνική:

| **Λειτουργία στην πρόταση** | **Ρωσική** | **Ελληνική** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Το υποκείμενο του ρήματος | ναι | ναι | Мáльчик игрáет в футбóл.<br>*Το αγόρι παίζει ποδόσφαιρο.*<br>Дéти рисýют.<br>*Τα παιδιά ζωγραφίζουν.* |
| Το κατηγορούμενο του υποκειμένου | ναι | ναι | Ваш сосéд-врач?<br>*Ο γείτονάς σας είναι γιατρός;*<br><br>Афúны-столúца Грéции.<br>*Η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας.* |
| Το αντικείμενο του ρήματος *έχω* (δηλώνει κάτι που ανήκει σε κάποιον) | ναι | όχι (χρησιμοποιείται η αιτιατική πτώση) | У меня́ есть друзья́.<br>*Έχω φίλους.*<br>У моéй бáбушки есть кот.<br>*Η γιαγιά μου έχει γάτο.* |
| Δήλωση αντικειμένου που μας χρειάζεται | ναι | όχι (χρησιμοποιείται η αιτιατική πτώση) | Мне нужнá пóмощь.<br>*Χρειάζομαι βοήθεια.* |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Δήλωση αντικειμένου που μας αρέσει | ναι | ναι | Ле́не нра́вится бале́т.<br>*Στη Λένα αρέσει το μπαλέτο.* |
| Προσφωνούμενο πρόσωπο | ναι | όχι (χρησιμοποιείται η κλητική πτώση) | - Алексе́й, иду́ сюда́!<br>*- Αλέξη, έλα εδώ!* |
| Δήλωση προσώπου ή αντικειμένου που παθαίνει κάτι (το ρήμα της πρότασης βρίσκεται στην παθητική φωνή) | ναι | ναι | Это сло́во не чита́ется.<br>*Αυτή η λέξη δεν διαβάζεται.* |

Πίνακας 5.9: Βασικές λειτουργίες ονομαστικής συγκριτικά στην Ελληνική και την Ρωσική

## §5.3.2. Γενική

**Καταλήξεις γενικής**

**Ενικός αριθμός**

| | **Αρσενικό** | | | **Θηλυκό** | | | **Ουδέτερο** | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Ονομ.** | сто**л** | геро́**й** | слова́р**ь** | ка́рт**а** | семь**я́** | а́рм**ия** | ноч**ь** | окн**о́** | мо́р**е** | зда́ни**е** |
| **Γεν.** | стол**а́** | геро́**я** | словар**я́** | ка́рт**ы** | семь**и́** | а́рм**ии** | но́ч**и** | окн**а́** | мо́р**я** | зда́ни**я** |

Πίνακας 5.10: Καταλήξεις γενικής ενικού αριθμού

### Κανόνες ορθογραφίας

Σύμφωνα με έναν από τους βασικούς κανόνες της ρωσικής ορθογραφίας, τα ουσιαστικά θηλυκού γένους με θέμα που λήγει σε **-г, -к, -ж, -х, -ш, -щ, -ч** παίρνουν στη γενική την κατάληξη **-и**.

*Παραδείγματα:*

У меня́ есть кни́га и ру́чка.

*Έχω ένα βιβλίο και στύλο.*

У меня́ нет кни́**ги** и ру́ч**ки.**

*Δεν έχω βιβλίο και στυλό.*

Τα ουσιαστικά αρσενικού γένους που φέρουν κατάληξη θηλυκού γένους στη γενική πτώση κλίνονται όπως τα ουσιαστικά θηλυκού γένους. Δεν πρέπει να δημιουργείται σύγχυση με το γένος που έχουν στα ελληνικά.

*Παραδείγματα:*

| | |
|---|---|
| дя́д**я** – дя́д**и** | *θείος – του θείου* |
| де́душк**а** – де́душк**и** | *παππούς – του παππού* |
| па́п**а** – па́п**ы** | *μπαμπάς – του μπαμπά* |
| мужчи́на-мужчи́н**ы** | *άντρας – του άντρα* |

**Να θυμάσαι:**

Κάποια από τα ουσιαστικά στη γενική πτώση φέρουν καταλήξεις που είναι διαφορετικές από αυτές που δίνονται στον Πίνακα 2 και πρέπει να απομνημονευθούν. Κάποια αντιπροσωπευτικά παραδείγματα είναι τα εξής:

| | **Θηλυκό** | | **Ουδέτερο** | |
|---|---|---|---|---|
| **Ονομ.** | мать | дочь | вре́мя | и́мя |
| **Γεν.** | ма́тери | до́чери | вре́мени | и́мени |

Πίνακας 5.11: Καταλήξεις γενικής ενικού αριθμού για θηλυκά και ουδέτερα

**Πληθυντικός αριθμός**

| **Γένος** | **Ονομαστική ενικού** | **Καταλήξεις γενικής πληθυντικού** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| **Αρσενικό** | стол<br>геро́й<br>слова́рь<br>врач | -ов<br>-ев<br>-ей<br>-ей | столо́в<br>геро́ев<br>словаре́й<br>враче́й |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | муж<br>оте́ц<br>па́лец | -ей<br>-ов<br>-ев | мужéй<br>отцóв<br>па́льцев |
| **Θηλυκό** | маши́на<br>пе́сня<br>ба́бушка<br>семья́<br>тетра́дь<br>а́рмия | --- *<br>--- *<br>--- **<br>-ей<br>-ей<br>-ий | маши́н*<br>пе́сен*<br>ба́бушек<br>семе́й<br>тетра́дей<br>а́рмий |
| **Ουδέτερο** | о́зеро<br>окно́<br>мо́ре<br>зда́ние | ---*<br>---*<br>-ей<br>-ий | озёр<br>окóн<br>морéй<br>зда́ний |

Πίνακας 5.12: Καταλήξεις γενικής πληθυντικού αριθμού

*Το ουσιαστικό λήγει σε σύμφωνο και δεν συνοδεύεται από κατάληξη.

* * Όταν στο θέμα ουσιαστικού θηλυκού γένους υπάρχει συνδυασμός συμφώνων **-шк, -чк**, στην γενική πληθυντικού εισάγεται ανάμεσα στα σύμφωνα το φωνήεν **-е**. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις προστίθεται το φωνήεν **-о** και δεν ακολουθεί κατάληξη, π.χ. су́**мк**а-су́**мок**, студе́н**тк**а-студе́н**ток**, ю́**бк**а-ю́б**ок**.

## Να θυμάσαι:

Όπως στον ενικό, έτσι και στον πληθυντικό αριθμό υπάρχουν κάποια ουσιαστικά που παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες στο σχηματισμό της γενικής πτώσης. Αυτά είναι τα εξής:

| | **Ονομαστική** | **Γενική** |
|---|---|---|
| **Αρσ.** | сыновья́ | сыновéй |
| | друзья́ | друзéй |
| | лю́ди | людéй |
| | де́ти | детéй |
| | бра́тья<br>глаз<br>раз<br>хозя́ин<br>солда́т | бра́тьев<br>глаз<br>раз<br>хозя́ев<br>солда́т |

| | | |
|---|---|---|
| **Θηλ.** | сёстры | сестёр |
| | ма́тери | матере́й |
| | до́чери | дочере́й |
| **Ουδ.** | времена́ | времён |
| | имена́ | имён |
| | дере́вья | дере́вьев |
| | де́ньги | де́нег |
| | пла́тья | пла́тьев |

Πίνακας 5.13: Ουσιαστικά με ιδιαιτερότητες στο σχηματισμό της γενικής

Η χρήση της γενικής στη Ρωσική γίνεται με ή χωρίς πρόθεση. Ένα ουσιαστικό σε γενική μπορεί να ακολουθεί ένα άλλο ουσιαστικό (ή ακόμη κι ένα ρήμα, βλ. Ενότητα 7).

Μετά από **ουσιαστικά** η γενική χρησιμοποιείται ως:

- **Γενική κτητική**, για δηλώσουμε σε ποιον ανήκει κάτι, δηλαδή τον κάτοχο ή κτήτορα ενός αντικειμένου ή προσώπου. Απαντάει στην ερώτηση **чей? чья? чьё? чьи?** (*τίνος; ποιανού;*)

*Παραδείγματα:*

Это пу́сьма (чьу́?) Марýи.
*Αυτά είναι τα γράμματα της Μαρίας.*
Это де́душка (чей?) Максýма.
*Αυτός είναι ο παππούς του Μαξίμ.*

- **Γενική της ιδιότητας**, για να δηλώσει την ιδιότητα ενός προσώπου ή αντικειμένου, η οποία εκφράζεται με την ονοματική φράση. Απαντάει στην ερώτηση **како́й? кака́я?** (*τι είδους; τι λογής;*)

*Παράδειγμα:*

Специалúст (какой?) такóго ýровня.
*Ειδικός τέτοιου επιπέδου.*

- **Γενική προσδιοριστική**, για να δηλώσει την ποιότητα και τον χαρακτηρισμό ενός προσώπου ή πράγματος. Απαντάει στην ερώτηση **какóй? какáя?** (*τι είδους; τι λογής;*)

*Παραδείγματα:*

Моя́ бáбушка (какáя?) нúзкого рóста.
*Η γιαγιά μου είναι χαμηλού αναστήματος.*

- **Γενική επεξηγηματική**, για να διευκρινίσουμε τη σημασία ενός άλλου ουσιαστικού ή για να δώσουμε περισσότερες λεπτομέρειες γι' αυτό. Απαντάει στην ερώτηση **когó?** (*ποιος;*) **чегó?** (*τι;*) **и др**.

*Παραδείγματα:*

Это учúтель (чегó?) истóрии.
*Αυτός είναι καθηγητής της ιστορίας.*
Учéбник (чегó?) математúки.
*Εγχειρίδιο των Μαθηματικών.*

- **Γενική υποκειμενική**, για να δείξουμε το πρόσωπο που κάνει μια πράξη. Σε αυτήν την περίπτωση η γενική μπορεί να αντιστοιχεί σε υποκείμενο. Απαντάει στην ερώτηση **когó?** (*ποιος;*) **чегó?** (*τι;*)

*Παραδείγματα:*

| | |
|---|---|
| Пéние артúста. | *Το τραγούδι του καλλιτέχνη.* |
| → Артúст поёт. | *Ο καλλιτέχνης τραγουδάει.* |
| Пóмощь семьú. | *Η βοήθεια της οικογένειας.* |
| → Семья́ помогáет. | *Η οικογένεια βοηθάει.* |

- **Γενική αντικειμενική**, για να δείξουμε το αντικείμενο μιας πράξης, η οποία εκφράζεται με ουσιαστικό και αντιστοιχεί σε άμεσο αντικείμενο ενός ρήματος. Απαντάει στην ερώτηση **когó?** (*ποιος;*) **чегó?** (*τι;*)

*Παραδείγματα:*

Изучéние (чего?) фонéтики óчень важнó
*Η εκμάθηση της φωνητικής είναι πολύ σημαντική.*

→ Изуча́ть (что?) фоне́тику очень ва́жно.
*Είναι σημαντικό να μαθαίνει κανείς φωνητική.*
Чте́ние (чего?) стихо́в-хоро́шее упражне́ние.
*Η ανάγνωση των ποιημάτων είναι μια καλή άσκηση.*
→ Чита́ть (что?) стихи́-это хоро́шее упражне́ние.
*Είναι μια καλή άσκηση το να διαβάζει κανείς τα ποιήματα.*

- **Γενική επιμεριστική**, για να δηλώσουμε το σύνολο στο οποίο ανήκει ένα τμήμα ή μέρος. Απαντάει στην ερώτηση **кого́?** (*ποιος;*) **чего́?** (*τι;*)

*Παραδείγματα:*
Угол ко́мнаты
*Η γωνία του δωματίου*
Ве́тви дере́вьев
*Τα κλαριά των δέντρων*

- **Γενική σε ονόματα δρόμων, πλατειών και πάρκων.**

*Παραδείγματα:*
Улица (чего́?) свобо́ды
*Οδός Ελευθερίας*
Пло́щадь (кого́?) Аристо́теля
*Πλατεία Αριστοτέλους*

Υπάρχουν και κάποιες ακόμα σημαντικές χρήσεις τις γενικής πτώσης, όπως:
- **Γενική διαιρετική**, η οποία δείχνει τη σχέση του μέρους με το όλο και χρησιμοποιείται με λέξεις που δηλώνουν ποσότητα ή μέτρο.

*Παραδείγματα:*
На таре́лке лежи́т кусо́к шокола́да.
*Στο πιάτο υπάρχει ένα κομμάτι σοκολάτας.*
Дай мне буты́лку воды́.
*Δώσε μου ένα μπουκάλι νερό.*
Страни́ца кни́ги
*Μια σελίδα βιβλίου*

- **Γενική της ποσότητας**, η οποία δείχνει μια αόριστη ποσότητα προσώπων ή πραγμάτων και χρησιμοποιείται με επιρρήματα που δηλώνουν ποσότητα, όπως οι λέξεις **мáло** *λίγο*, **мнóго** *πολλοί*, **скóлько** *πόσο*, **нéсколько** (*μερικά*) που συντάσσονται κυρίως με γενική πληθυντικού.

**Να θυμάσαι:**

Με τα απόλυτα αριθμητικά 2, 3, 4 τα ουσιαστικά χρησιμοποιούνται στη γενική ενικού, ενώ με τα απόλυτα αριθμητικά 5 έως 20 τα ουσιαστικά χρησιμοποιούνται στη γενική πληθυντικού.

- **Γενική της ακριβούς ημερομηνίας**. Απαντάει στην ερώτηση **когдá?** (*πότε*;)

*Παραδείγματα:*

Он родúлся трéтьего мáрта ты́сяча девятьсóт девянóсто пéрвого гóда.

*Αυτός γεννήθηκε στις 3 Μαρτίου του χίλια εννιακόσια ενενήντα ένα.*

Магазúн нáчал рабóтать шестóго áвгуста.

*Το μαγαζί άρχισε να δουλεύει στις 6 Αυγούστου.*

**Να θυμάσαι:**

Τη γενική την χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να πούμε την ακριβή ημερομηνία, ενώ για να δηλώσουμε μόνο το έτος χρησιμοποιούμε την προθετική πτώση.

*Παράδειγμα:*

В ты́сяча девятьсóт вóсемьдесят пéрвом годý я пошёл в шкóлу.

*Το χίλια εννιακόσια ογδόντα ένα πήγα σχολείο.*

- **Γενική συγκριτική**, χρησιμοποιείται ως αντικείμενο σύγκρισης με επίθετα συγκριτικού βαθμού:

*Παραδείγματα:*

Мой дéдушка стáрше бáбушки.

*Ο παππούς μου είναι μεγαλύτερος από την γιαγιά μου.*

Афúны бóльше Салóников.

*Η Αθήνα είναι μεγαλύτερη από τη Θεσσαλονίκη.*

Η γενική επίσης συντάσσεται με ρήματα χωρίς προθέσεις. Πιο συγκεκριμένα:

- Μια κατηγορία ρημάτων συντάσσονται με γενική πτώση, όπως τα ρήματα που δηλώνουν *προσδοκία, επιθυμία* και *φόβο:* **желáть** *επιθυμώ/εύχομαι*, **ждать** *περιμένω*, **просúть** *ζητώ*, **боя́ться** *φοβάμαι*, **стесня́ться** *ντρέπομαι*.

*Παραδείγματα:*

Мы желáем вам (чего?) здорóвья.
*Σας ευχόμαστε υγεία.*
Я жду (чего?) пóмощи.
*Περιμένω βοήθεια.*
Ольга прóсит воды́.
*Η Όλγα ζητάει νερό.*
Дéти боя́тся войны́.
*Τα παιδιά φοβούνται τον πόλεμο.*

**Να θυμάσαι:**
Τα ρήματα που παίρνουν άμεσο αντικείμενο συντάσσονται με γενική όταν αναφέρονται σε μέρος του αντικειμένου ή σε αόριστη ποσότητα.

*Παραδείγματα:*

Дайте мне (чего?) воды́.
*Δώστε μου νερό.* (Εννοούμε ότι θέλουμε νερό σε μια οτιδήποτε ποσότητα) (γενική)
Я хочý (что?) вóду.
*Θέλω νερό.* (Εννοούμε ότι θέλουμε να ποιούμε νερό και όχι κάτι άλλο) (αιτιατική)

- **Γενική της άρνησης:** Δηλώνει το αντικείμενο της άρνησης και χρησιμοποιείται στις απρόσωπες αρνητικές προτάσεις **нет** *δεν έχω / δεν υπάρχει*, **нé было** *δεν είχα / δεν υπήρξε*, **не бýдет** *δε θα έχω / δε θα υπάρξει*.

*Παραδείγματα:*

У меня́ нет (не́ было / не бу́дет) оши́бок.
*Εγώ δεν έχω (δεν είχα/δεν θα έχω) λάθη.*

В кни́ге не́ было одно́й страни́цы.
*Στο βιβλίο δεν υπήρχε μια σελίδα.*

- **Γενική της απουσίας με μεταβατικά ρήματα:** Δηλώνει την απουσία ενός αντικειμένου, το οποίο συχνά παρουσιάζεται ως μη συγκεκριμένο.

*Παραδείγματα:*

На столе́ я не ви́дел (никако́го) пода́рка.
*Στο τραπέζι δεν είδα (κανένα) δώρο.*
Ви́ка не купи́ла ма́сла.
*Η Βίκα δεν αγόρασε λάδι.*

Η γενική συντάσσεται και με αρκετές προθέσεις. Σε αυτήν την περίπτωση εκφράζει τις ακόλουθες σημασίες:

- **Στάση σε τόπο**, χρησιμοποιούνται οι τοπικές προθέσεις με τις παρακάτω σημασίες. Απαντούν στις ερώτηση **где?** (*πού*;)

| **Τοπική πρόθεση** | **Σημασία** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| о́коло | κοντά σε | О́коло магази́на есть по́чта.<br>*Κοντά στο μαγαζί υπάρχει ένα ταχυδρομείο.* |
| во́зле | δίπλα σε | Во́зле до́ма есть одно́ краси́вое зда́ние.<br>*Διπλά στο σπίτι υπάρχει ένα όμορφο κτίριο.* |
| недалеко́ от | όχι μακριά από (κοντά) | Я живу́ недалеко́ от це́нтра.<br>*Μένω όχι μακριά από το κέντρο.* |

| | | |
|---|---|---|
| вокру́г | γύρω από | Вокру́г до́ма расту́т цветы.<br>*Γύρο από το σπίτι υπάρχουν λουλούδια.* |
| у | δίπλα (πολύ κοντά σε κάτι) | Шкаф стоу́т у крова́ти.<br>*Η ντουλάπα είναι δίπλα στο κρεβάτι.* |
| от...до... | από… μέχρι… | От це́нтра до моего́ до́ма не о́чень далеко́.<br>*Από το κέντρο μέχρι το σπίτι μου δεν είναι πολύ μακριά.* |
| напро́тив | απέναντι από | Я живу́ напро́тив больни́цы.<br>*Μένω απέναντι από το νοσοκομείο.* |

Πίνακας 5.14: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν στάση σε τόπο

- **Κίνηση από κάποιο τόπο, πρόσωπο ή τη δήλωση της προέλευσης,** χρησιμοποιούνται οι παρακάτω τοπικές προθέσεις. Απαντούν στην ερώτηση **отку́да?** (*από;*)

| **Τοπική πρόθεση** | **Σημασία που αποκτάται με ρήμα κίνησης** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| с | από (τόπο) | Я е́ду с рабо́ты.<br>*Έρχομαι από τη δουλειά.* |
| из | από (τόπο) | Мы возвраща́емся из теа́тра.<br>*Επιστρέφουμε από το θέατρο.*<br>Де́ти прие́хали из Гре́ции.<br>*Τα παιδιά ήρθαν από την Ελλάδα.* |
| от | από (πρόσωπο) | Вну́ки е́дут от ба́бушки.<br>*Τα εγγόνια επιστρέφουν από τη γιαγιά.* |
| от... до... | από… μέχρι (με ρήματα κίνησης) | Ско́лько идту́ пешко́м от остано́вки до шко́лы?<br>*Πόσα λεπτά είναι με τα πόδια από τη στάση μέχρι το σχολείο;* |

| | | |
|---|---|---|
| до | μέχρι ένα σημείο | До углá дóма я бежáл 2 минýты.<br>*Μέχρι τη γωνία του κτιρίου έτρεξα 2 λεπτά.* |

Πίνακας 5.15: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν κίνηση/προέλευση

- **Δήλωση του χρόνου** με χρονικές προθέσεις. Απαντούν στην ερώτηση **когдá?** (*πότε;*)

| **Χρονική πρόθεση** | **Σημασία** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| с ... до | από... μέχρι | Магазúны рабóтают с утрá до вéчера.<br>*Τα μαγαζιά δουλεύουν από το πρωί μέχρι το βράδυ.* |
| пóсле | μετά από... | Пóсле занятия мы обы́чно гуля́ем по гóроду.<br>*Μετά τα μαθήματα συνήθως κάνουμε βόλτα στην πόλη.* |
| во врéмя/<br>в течéние | κατά τη διάρκεια/<br>στη διάρκεια | Во врéмя урóка нельзя мешáть другúм.<br>*Κατά τη διάρκεια του μαθήματος δεν πρέπει να ενοχλούμε τους άλλους.*<br>В течéние чáса мы обсуждáли нóвый фúльм.<br>*Συζητούσαμε την καινούργια ταινία για μια ώρα.* |

Πίνακας 5.16: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν χρόνο

- **Δήλωση του σκοπού και του στόχου/προορισμού** μιας πράξης, χρησιμοποιείται η πρόθεση **для**. Απαντάει στη ερώτηση **с какóй цéлью?** (*με τι σκοπό;*) **для когó?** (*για ποιον;*) **для чегó?** (*για ποιον σκοπό;*)

| Πρόθεση | Σημασία | Παραδείγματα |
|---|---|---|
| для | για (όφελος) | Мы это сдéлали для тебя́.<br>*Αυτό το κάναμε για σένα.* |
| для | για (σκοπός) | Мы приéхали для учáстия в соревновáниях.<br>*Ήρθαμε για τη συμμετοχή στους αγώνες.* |
| для | για (προορισμός) | На пóлке лежáт дéньги для тебя́.<br>*Στο ράφι υπάρχουν χρήματα για σένα.* |

Πίνακας 5.17: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν σκοπό/προορισμό

- **Δήλωση της αιτίας μιας πράξης** χρησιμοποιούμε τις ακόλουθες προθέσεις που μας βοηθούν να καταλάβουμε τον λόγο που έγινε ή δεν έγινε μια πράξη:

| Πρόθεση | Σημασία | Παραδείγματα |
|---|---|---|
| из-за | εξαιτίας (εξηγούμε τον λόγο ή αναφερόμαστε σε άτομο που εμπόδισε να γίνει μια πράξη) | Из-за дождя́ мы не успéли на автóбус.<br>*Εξαιτίας της βροχής δεν προλάβαμε το λεωφορείο.*<br>Из-за тебя́ я не сдáл экзáмен.<br>*Εξαιτίας σου δεν πέρασα την εξέταση.* |
| от | λόγω/από (συνήθως αναφερόμαστε σε αιτία αλλαγής μιας σωματικής ή ψυχικής κατάστασης) | Васúлий закричáл от рáдости.<br>*Ο Βασίλης φώναξε από χαρά.* |
| от | λόγω (συνήθως αναφερόμαστε σε αιτία αλλαγής μιας σωματικής ή ψυχικής κατάστασης εξαιτίας | Дéти óчень устáли от жары.<br>*Τα παιδιά κουράστηκαν πολύ από τη ζέστη.*<br><br>Мáльчик нáчал пры́гать от хóлода.<br>*Το αγόρι άρχισε να πηδάει από το* |

| | | |
|---|---|---|
| | κάποιου καιρικού φαινόμενου) | *κρύο.* |

Πίνακας 5.18: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν αιτία

Η γενική χρησιμοποιείται και με άλλες προθέσεις:

| **Πρόθεση** | **Σημασία** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| без | χωρίς (απουσία προσώπου ή αντικειμένου) | Я люблю́ есть суп без хле́ба.<br>*Μου αρέσει να τρώω σούπα χωρίς ψωμί.* |
| без | παρά (για να δηλώσουμε την ώρα) | Сейча́с без пятú двена́дцать.<br>*Τώρα είναι δώδεκα παρά πέντε.* |
| кро́ме | εκτός από | На ве́чер пришлú все кро́ме тебя́.<br>*Στη βραδιά ήρθαν όλοι εκτός από σένα.* |
| вме́сто | αντί | Вме́сто Ле́ны пришла́ Ольга и принесла́ торт.<br>*Αντί για τη Λένα ήρθε η Όλγα και έφερε τούρτα.* |
| среди́ | ανάμεσα | Сего́дня среди́ нас есть и мои ста́рые друзья́.<br>*Σήμερα ανάμεσα μας υπάρχουν και οι παλιοί μου φίλοι.* |

Πίνακας 5.19: Προθέσεις με γενική που δηλώνουν διάφορες σημασίες

Στην Ελληνική οι προθέσεις *από…μέχρι, για, χωρίς, παρά, εκτός, αντί, ανάμεσα*, και πολλές άλλες συντάσσονται με *αιτιατική πτώση*.

*Παραδείγματα:*

*Πίνω τσάι χωρίς ζάχαρη.*
*Ήρθα στον γιατρό τρείς παρά πέντε.*
*Η μαμά έφερε δώρα για σας.*
*Χθες κοιμόμουν από το πρωί ως το βράδυ.*

Ο Πίνακας 5.20 συνοψίζει τις βασικές λειτουργίες της γενικής πτώσης της Ρωσικής σε σύγκριση με την Ελληνική:

| **Λειτουργία στην πρόταση** | **Ρωσική** | **Ελληνική** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| **Γενική χωρίς προθέσεις** | | | |
| Κτήση | ναι | ναι | Это машúна Волóди.<br>*Αυτό είναι το αυτοκίνητο του Βολόντια.* |
| Ιδιότητα | ναι | ναι | Лена-дéвушка высóкого рóста.<br>*Η Λένα είναι μια κοπέλα ψηλή (= υψηλού ύψους).* |
| Προσδιορισμός | ναι | ναι | Это диреκтор нáшего завóда.<br>*Αυτός είναι ο διευθυντής του εργοστασίου μας.* |
| Επεξήγηση | ναι | ναι | Мне нýжен учéбник истóрии.<br>*Χρειάζομαι εγχειρίδιο ιστορίας.* |
| Πρόσωπο που κάνει κάτι | ναι | ναι | Мы смóтрим тáнец дéвушки.<br>*Βλέπουμε το χορό μιας κοπέλας.* |
| Αντικείμενο μιας πράξης | ναι | ναι | Нáша цель-изучéние граммáтики.<br>*Ο σκοπός μας είναι η εκμάθηση της γραμματικής.* |
| Μέρος του συνόλου | ναι | ναι | Принесúте нам буты́лку воды.<br>*Φέρτε μας ένα μπουκάλι νερό.* |
| Ποσότητα | ναι | όχι | В садý мнóго цветóв.<br>*Στον κήπο υπάρχουν πολλά λουλούδια.* |
| Μετά από επίθετα στον υπερθετικό βαθμό | ναι | ναι | Это сáмый богáтый бизнесмéн мúра.<br>*Είναι ο πλουσιότερος επιχειρηματίας του κόσμου.* |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Αντικείμενο της άρνησης ή της απουσίας | ναι | όχι | У меня нет заня́тия.<br>*Σήμερα δεν έχω μάθημα.* |
| Δήλωση της προσδοκίας επιθυμία και φόβου | ναι | όχι | Ди́ма не бо́ится сме́рти.<br>*Ο Δημήτρης δεν φοβάται τον θάνατο.* |
| Δήλωση σύγκρισης | ναι | όχι[1] | Я рису́ю лу́чше тебя́.<br>*Ζωγραφίζω καλύτερα από σένα.* |
| Δήλωση της ακριβούς ημερομηνίας | ναι | όχι | Мой сын роди́лся деся́того января́.<br>*Ο γιός μου γεννήθηκε στις 10 Ιανουαρίου.* |
| Δήλωση της ονομασίας των δρόμων, πάρκων, πλατειών | ναι | ναι | Тури́сты гуля́ли по пло́щади Свобо́ды.<br>*Οι τουρίστες έκαναν βόλτα στην πλατεία Ελευθερίας.* |
| **Γενική με προθέσεις** | | | |
| Δήλωση της προέλευσης ή της αρχής μιας κίνησης | ναι | όχι | Эта семья́ прие́хала из Гре́ции.<br>*Αυτή η οικογένεια ήρθε από την Ελλάδα.* |
| Δήλωση του τόπου με συγκεκριμένες τοπικές προθέσεις | ναι | όχι | Де́ти бе́гали вокру́г де́рева.<br>*Τα παιδιά έτρεχαν γύρο από το δέντρο.*<br>На́ша шко́ла недалеко́ от до́ма.<br>*Το σχολείο μας δεν είναι μακριά από το σπίτι.* |

[1] Στα Ελληνικά η γενική της προσωπικής αντωνυμίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί μετά τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό ενός επιθέτου, *π.χ. Η Βέρα είναι τρία χρόνια **μικρότερή της**.*

| | | | |
|---|---|---|---|
| Δήλωση του χρόνου | ναι | ναι | Во вре́мя игры все смея́лись.<br>*Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού όλοι γελούσαν.* |
| Δήλωση της αιτίας, με την πρόθεση **из-за** | ναι | ναι | Из-за тебя́ я не пое́ду на экску́рсию.<br>*Εξαιτίας σου δεν θα πάω στην εκδρομή.* |
| Δήλωση της αιτίας, με την πρόθεση **от** | ναι | όχι | Мы так уста́ли от хо́лода.<br>*Κουραστήκαμε τόσο πολύ από το κρύο.* |
| Δήλωση του σκοπού και προορισμού με την πρόθεση **для** | ναι | όχι | Мой друг написа́л для меня́ эту пе́сню.<br>*Ο φίλος μου έγραψε αυτό το τραγούδι για μένα.* |

Πίνακας 5.20: Βασικές λειτουργίες γενικής συγκριτικά στην Ρωσική και την Ελληνική

## §5.3.3. Αιτιατική

**Καταλήξεις αιτιατικής**

Η αιτιατική είναι η μόνη πτώση για τον σχηματισμό της οποίας είναι απαραίτητος ο διαχωρισμός ανάμεσα σε *άψυχα* και *έμψυχα* ουσιαστικά. Η αιτιατική απαντάει στις ερωτήσεις **кого́? что?**

**Ενικός αριθμός**

**Αρσενικά ουσιαστικά:** Τα *άψυχα αρσενικά ουσιαστικά* παίρνουν τις καταλήξεις της ονομαστικής πτώσης στην αιτιατική. Σε περίπτωση που έχουν τις καταλήξεις θηλυκών ουσιαστικών, τότε κλίνονται όπως τα ουσιαστικά θηλυκού γένους, π.χ. **па́па** *μπαμπάς,* **дя́дя** *θείος,* **де́душка** *παππούς,* **мужчи́на** *άντρας*, **ю́ноша** *παλικάρι*. Τα *έμψυχα αρσενικά ουσιαστικά* παίρνουν τις καταλήξεις της γενικής πτώσης με βάση το τελευταίο σύμφωνο του θέματος, δηλαδή το εάν το θέμα λήγει σε μαλακό (ουρανικοποιημένο) ή σκληρό (μη ουρανικοποιημένο) σύμφωνο:

| Γένος | Άψυχο | | Έμψυχο | |
|---|---|---|---|---|
| | **Σκληρό σύμφωνο** | **Μαλακό σύμφωνο** | **Σκληρό σύμφωνο** | **Μαλακό σύμφωνο** |
| **Αρσενικό** | дом (ονομ.)<br>дом (αιτ.)<br>(όπως στην ονομαστική) | музе́й (ονομ.)<br>музе́й (αιτ.)<br>(όπως στην ονομαστική) | студе́нт (ονομ.)<br>студе́нта (αιτ.)<br>(όπως στη γενική) | учи́тель (ονομ.)<br>учи́теля (αιτ.)<br>(όπως στη γενική) |

Πίνακας 5.21: Σχηματισμός αιτιατικής ενικού από αρσενικά ουσιαστικά

**Θηλυκά ουσιαστικά:** Δεν υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα σε άψυχα και έμψυχα ουσιαστικά, αλλά παίζει ρόλο το ληκτικό σύμφωνο του θέματος, καθώς τα ουσιαστικά που λήγουν σε **-ь** δεν παίρνουν κάποια κατάληξη.

| Γένος | Σκληρό σύμφωνο | Μαλακό σύμφωνο | Θηλυκά σε -ь |
|---|---|---|---|
| **Θηλυκό** | сестра́ (ονομ.)<br>сестру́ (αιτ.)<br>(κατάληξη -у) | семья́ (ονομ.)<br>исто́рия (ονομ.)<br>семью́ (αιτ.)<br>исто́рию (αιτ.)<br>(κατάληξη -ю)<br>дя́дя (ονομ.)<br>дя́дю (αιτ.) | мать (ονομ.)<br>пло́щадь (ονομ.)<br>мать (αιτ.)<br>пло́щадь (αιτ.)<br>(χωρίς κατάληξη) |
| **Αρσενικό** (εξαιρέσεις) | па́па (ονομ.)<br>па́пу (αιτ.) | | |

Πίνακας 5.22: Σχηματισμός αιτιατικής ενικού από θηλυκά ουσιαστικά

### Κανόνες ορθογραφίας

Μετά από τα συριστικά **ж, ш, щ, ч** ποτέ δεν βάζουμε **я**, παρά μόνο **а**. Παρόμοια, δεν μπαίνει ποτέ το **ю** αλλά το **у**.

*Παραδείγματα:*

Роди́тели поéхали на да́чу.

*Οι γονείς πήγαν στο εξοχικό.*

В больни́це мы встре́тили на́шего врача́.

*Στο νοσοκομείο συναντήσαμε τον γιατρό μας.*

**Ουδέτερα ουσιαστικά:** Τα περισσότερα ουσιαστικά ουδετέρου γένους[2] είναι άψυχα και γι' αυτό τον λόγο δεν παίρνουν κάποια κατάληξη· στην αιτιατική απαντά ο ίδιος τύπος με την ονομαστική.

| **Γένος** | **Παραδείγματα** |
|---|---|
| **Ουδέτερο** | окно́ (ονομ.) → окно́ (αιτ.)<br>мо́ре (ονομ.) → мо́ре (αιτ.)<br>зда́ние (ονομ.) → зда́ние (αιτ.)<br>(Όπως και στην ονομαστική επειδή είναι άψυχα) |

Πίνακας 5.23: Σχηματισμός αιτιατικής ενικού από ουδέτερα ουσιαστικά

**Να θυμάσαι:**

Στον κανόνα τη ψυχικότητας υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις, οι οποίες πρέπει να απομνημονευθούν.

*Παραδείγματα:*

В магази́не мы купи́ли ру́сскую матрёшку.

*Στο μαγαζί αγοράσαμε μια ρωσική ματριόσκα. (=ξύλινη παραδοσιακή κούκλα)*

В таве́рне мы попро́бовали жа́реного гуся.

*Στην ταβέρνα δοκιμάσαμε τηγανητή χήνα.*

**Πληθυντικός αριθμός**

Στον σχηματισμό ουσιαστικών πληθυντικού αριθμού η κατηγορία της ψυχικότητας αφορά όλα τα γένη. Όλα τα άψυχα ουσιαστικά παίρνουν τις καταλήξεις της ονομαστικής πτώσης, ενώ όλα τα έμψυχα τις καταλήξεις της γενικής πτώσης.

[2] Οι λέξεις **живо́тное** *ζώο*, **насеко́мое** *έντομο* είναι ουσιαστικοποιημένα επίθετα ουδετέρου γένους και κλίνονται όπως τα επίθετα.

| | Αρσενικό | | | |
|---|---|---|---|---|
| | **άψυχα** | | **έμψυχα** | |
| **Ονομ.** | столы́ | словари́ | геро́и | бра́тья<br>друзья́<br>врачи́ |
| **Αιτ.** | столы́ | словарю́ | геро́ев | бра́тьев<br>друзе́й<br>враче́й |
| | **Θηλυκό** | | | |
| | **άψυχα** | | **έμψυχα** | |
| **Ονομ.** | рабо́ты | исто́рии<br>тетра́ди | ма́мы<br>де́вушки<br>студе́нтки | |
| **Αιτ.** | рабо́ты | исто́рии<br>тетра́ди | мам<br>де́вушек<br>студе́нток | |
| | **Ουδέτερο** | | | |
| **Ονομ.** | о́кна | моря́ | зда́ния | |
| **Αιτ.** | о́кна | моря́ | зда́ния | |

Πίνακας 5.24: Σχηματισμός αιτιατικής πληθυντικού

**Να θυμάσαι:**

απ΄έξω ως εξαιρέσεις την αιτιατική πληθυντικού των ακόλουθων λέξεων:

ма́тери – матере́й *μητέρες – μητέρες* (αιτ.πληθ)

до́чери – дочере́й *κόρες – κόρες* (αιτ.πληθ)

Ανακεφαλαιώνοντας τον κανόνα σχηματισμού ουσιαστικών στην αιτιατική πτώση, τα ουσιαστικά αρσενικού και ουδετέρου γένους που είναι άψυχα στην αιτιατική πτώση και των δύο αριθμών παίρνουν την ίδια κατάληξη με την ονομαστική. Το ίδιο συμβαίνει και για τα άψυχα ουσιαστικά θηλυκού γένους αλλά μόνο στον πληθυντικό αριθμό.

*Παραδείγματα:*

Ма́ма прочита́ла мне смешну́ю исто́рию.

*Η μαμά μου διάβασε μια αστεία ιστορία.*

Я люблю слу́шать смешны́е исто́рии.
*Μου αρέσει να ακούω αστείες ιστορίες.*

Προσοχή στον κανόνα της ψυχικότητας επειδή δεν υπάρχει αντίστοιχος στην Ελληνική!

Στη Ρωσική η αιτιατική χρησιμοποιείται με ή χωρίς προθέσεις. Χωρίς προθέσεις χρησιμοποιείται με ρήματα, ενώ με προθέσεις χρησιμοποιείται με ουσιαστικά και επίθετα.

**Βασικές σημασίες αιτιατικής πτώσης**

| **Πρόθεση** | **Σημασία** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| - | Δήλωση του άμεσου αντικειμένου με μεταβατικά ρήματα<br><br>Ερώτηση **кого́? что?** | Ви́ктор чита́ет газе́ту.<br>*Ο Βίκτωρ διαβάζει εφημερίδα.* |
| - | Δήλωση του χρόνου με ρήματα:<br>- που δείχνουν ότι η πράξη επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα<br>- που δηλώνουν διάρκεια και είναι στην ασυντέλεστη ρηματική όψη<br><br>Ερώτηση **когда́?** | Я хожу́ в библиоте́ку ка́ждую сре́ду.<br>*Πάω στη βιβλιοθήκη κάθε Τετάρτη.*<br><br>В дере́вне мы жи́ли неде́лю.<br>*Μείναμε στο χωριό για μια εβδομάδα.* |
| че́рез | Δήλωση του χρονικού ορίου σε σχέση με μια πράξη<br><br>Ερώτηση **когда́?** | Мы начнём говори́ть по-ру́сски че́рез год.<br>*Θα αρχίσουμε να μιλάμε ρωσικά σε ένα χρόνο.* |

| | | |
|---|---|---|
| за | Δήλωση των χρονικών ορίων μέσα στα οποία γίνεται μια πράξη<br>Ερώτηση **когда́?** | За год мы нау́чимся говори́ть по-ру́сски.<br>*Μέσα σε ένα χρόνο θα μάθουμε να μιλάμε ρωσικά.* |
| за | Δήλωση του χρονικού διαστήματος μιας πράξης που προηγείται μιας άλλης<br><br>Ερώτηση **когда́?** | Я пришёл на конце́рт за пять мину́т до нача́ла.<br>*Ήρθα στη συναυλία πέντε λεπτά πριν αυτή ξεκινήσει.* |
| в | Δήλωση του χρόνου με τις μέρες της εβδομάδας<br>Ερώτηση **когда́?** | В воскресе́нье никто́ не рабо́тает.<br>*Την Κυριακή κανείς δεν δουλεύει.* |
| в | Δήλωση της ακριβούς ώρας<br>Ερώτηση **когда́?** | Я ля́гу спать в де́вять часо́в.<br>*Θα πάω για ύπνο στις εννέα η ώρα.* |
| в/на/ под/за | Δήλωση της κατεύθυνσης προς τόπο με ρήματα κίνησης<br>Ερώτηση **куда́?** (*πού;*) | Она́ идёт в библиоте́ку.<br>*Αυτή πάει στη βιβλιοθήκη.*<br>Роди́тели се́ли за стол.<br>*Οι γονείς κάθισαν γύρω από το τραπέζι.* |
| че́рез | Δήλωση της κίνησης από τη μια μεριά του αντικειμένου στην άλλη ή διαμέσου ενός αντικειμένου.<br>Ερώτηση **че́рез что?** *(μέσα από τι;)* | Де́ти перехо́дят че́рез у́лицу.<br>*Τα παιδιά περνούν τον δρόμο.*<br>По́езд прое́хал че́рез тонне́ль.<br>*Το τρένο πέρασε μέσα από το τούνελ.* |
| за | Δήλωση της αιτίας με ρήματα **люби́ть** *αγαπώ*, **руга́ть** *μαλώνω*, **благодари́ть** *ευχαριστώ*, κτλ.<br>Ερώτηση **за что?** *(για ποιο λόγο;)* | Мы благодари́м вас за дру́жбу.<br>*Σας ευχαριστούμε για τη φιλία σας.* |
| про | Δήλωση του αντικειμένου ρημάτων λόγου και σκέψης (κυρίως στον προφορικό λόγο) | До́ма мы всегда́ говори́м про на́ши пробле́мы.<br>*Στο σπίτι πάντα μιλάμε για τα* |

| | | |
|---|---|---|
| | Ερώτηση **про что?** (*σχετικά με τι;*) | *προβλήματά μας.* |
| в | Με το ρήμα **игра́ть** *παίζω κάποιο άθλημα ή παιχνίδι* Ερώτηση **во что?** *(τι;)* | В шко́ле мы игра́ли в футбо́л. *Στο σχολείο παίζαμε ποδόσφαιρο.* |
| за | Με κάποιες εκφράσεις όπως **выходи́ть за́муж за** *παντρεύομαι,* **пить за** *πίνω για,* κτλ. Ερώτηση **за кого? за что?** *(ποιόν; για ποιο λόγο;)* | Ле́на вы́шла за́муж за Оле́га. *Η Λένα παντρεύτηκε τον Ολέγκ.* Мы пьём за ва́ше здоро́вье! *Πίνουμε στην υγειά σας!* |
| несмотря на | Δήλωση μιας πράξης που πραγματοποιείται παρόλο που υπάρχει κάποιο εμπόδιο Ερώτηση **несмотря́ на что?** (*παρόλο που*) | Студе́нты пошлú в музе́й, несмотря́ на до́ждь. *Οι φοιτητές πήγαν στο μουσείο παρόλο που έβρεχε.* |

Πίνακας 5.25: Βασικές σημασίες αιτιατικής

Είναι γνωστό πως στην Ελληνική η αιτιατική λειτουργεί ως πτώση του αντικειμένου των περισσότερων προθέσεων, όπως για την δήλωση της προέλευσης. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως στα ρωσικά για να δηλώσουμε την προέλευση, καθώς και την κίνηση από ένα σημείο, χρησιμοποιούμε την γενική.

*Παραδείγματα:*

Эти ученики́ из Москвы. (γενική)

*Αυτοί οι μαθητές είναι από την Μόσχα.* (αιτιατική)

Ο Πίνακας 5.26 συνοψίζει τις βασικές λειτουργίες της αιτιατικής πτώσης της Ρωσικής σε σύγκριση με την Ελληνική:

| **Λειτουργία στην πρόταση** | **Ρωσική** | **Ελληνική** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Άμεσο αντικείμενο | ναι | ναι | Все смо́трят телеви́зор. *Όλοι βλέπουν τηλεόραση.* |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Έμμεσο αντικείμενο | όχι | ναι | Я угощáю Кáтю кофе. (Кáтю-áμεσο αντικ.) *Εγώ κερνάω στη Κάτια καφέ.* (έμμεσο αντικ.) |
| Κατεύθυνση ενέργειας ή προορισμό | ναι<br><br>με προθέσεις **в, на, под, через,**[3] **за** | ναι<br><br>με πρόθεση *σε* | Едем на вы́ставку в Москвý.<br>*Πάμε στη έκθεση στη Μόσχα.* |
| Χρονική περίοδο ή διάρκεια. | ναι<br>με προθέσεις **в, на, за, черéз** | ναι<br>με πρόθεση *σε, για* | Еду в Лóндон на недéлю.<br>*Πάω στο Λονδίνο για μια εβδομάδα.* |
| Δήλωση της αιτίας, του αντικειμένου ρημάτων λόγου και σκέψης. | ναι<br>με πρόθεση **за** | ναι<br>με πρόθεση *για* | Извинúте за задéржку.<br>*Συγνώμη για την καθυστέρηση.* |

Πίνακας 5.26: Βασικές λειτουργίες αιτιατικής συγκριτικά στην Ρωσική και την Ελληνική

**Να θυμάσαι:**

Όταν υπάρχει άρνηση στην πρόταση και θέλουμε να δώσουμε έμφαση στο νόημά της, το μεταβατικό ρήμα μπορεί να συντάσσεται και με γενική.

*Παραδείγματα:*

Мáриос не задаёт вопрóсов.

*Ο Μάριος δεν κάνει ερωτήσεις.*

Не хочý проблéм.

*Δεν θέλω προβλήματα.*

[3] Στην Ελληνική η πρόθεση **чéрез** *μέσω* συντάσσεται με γενική, π.χ. *Πετάμε μέσω Θεσσαλονίκης* (γενική) ενώ στη Ρωσική συντάσσεται με αιτιατική, π.χ. **Мы летúм чéрез Салóники**. (αιτιατική).

Επίσης μεταβατικά ρήματα που δηλώνουν *προσδοκία ή επιθυμία*, όπως τα ρήματα **жела́ть** *εύχομαι* και **ждать** *περιμένω*, και αναφέρονται σε αφηρημένες έννοιες, όπως η επιτυχία **успе́х**, η ευτυχία **сча́стье**, κτλ. συντάσσονται με γενική και όχι με αιτιατική.

*Παραδείγματα:*

Шко́льники ждут отве́та.

*Οι μαθητές περιμένουν απάντηση.*

Все пожела́ли друг дру́гу здоро́вья.

*Όλοι ευχήθηκαν ο ένας στον άλλον υγεία.*

## §5.3.4. Δοτική

**Καταλήξεις δοτικής**

**Ενικός αριθμός**

Την κατάληξη **-у** παίρνουν ουσιαστικά αρσενικού και ουδετέρου γένους που το θέμα τους λήγει σε σκληρό σύμφωνα. Όσα θέματα τελειώνουν σε μαλακό σύμφωνο παίρνουν την κατάληξη **-ю**.

| **Γένος** | **Σκληρό σύμφωνο** | **Μαλακό σύμφωνο** |
|---|---|---|
| **Αρσενικό** | студе́нт (ονομ.)<br>студе́нту (δοτ.) | музе́й (ονομ.)<br>музе́ю (δοτ.)<br>учи́тель (ονομ.)<br>учи́телю (δοτ.) |
| **Ουδέτερο** | письмо́ (ονομ.)<br>письму́ (δοτ.) | мо́ре (ονομ.)<br>мо́рю (δοτ.)<br>зада́ние (ονομ.)<br>зада́нию (δοτ.) |
| **Κατάληξη δοτικής** | -у | -ю |

Πίνακας 5.27: Καταλήξεις δοτικής ενικού αριθμού

Τα ουσιαστικά θηλυκού γένους που λήγουν σε **-а** και **-я** παίρνουν στη δοτική την κατάληξη **-е**, ενώ αυτά που λήγουν σε **-ь** και σε **-ия** παίρνουν την κατάληξη **-и**.

| | **Θηλυκά σε -а και σε -я** | | **Θηλυκά σε -ь και σε -ия** | |
|---|---|---|---|---|
| **Ονομ.** | сестра́ | семья | пло́щадь | исто́рия |
| **Δοτ.** | -е<br>сестре́ | -е<br>семье́ | -и<br>пло́щади | -и<br>исто́рии |

Πίνακας 5.28: Καταλήξεις δοτικής ενικού αριθμού για θηλυκά ουσιαστικά σε **-а** και **-я**

**Να θυμάσαι:**

Ο σχηματισμός των ακόλουθων λέξεων πρέπει να απομνημονευθεί:

| | **Θηλυκό** | | **Ουδέτερο** | |
|---|---|---|---|---|
| **Ονομ.** | мать | дочь | вре́мя | и́мя |
| **Δοτ.** | ма́тери | до́чери | вре́мени | и́мени |

Πίνακας 5.29: Εξαιρέσεις στο σχηματισμό της δοτικής ενικού αριθμού

**Πληθυντικός αριθμός**

| **Ληκτικό σύμφωνο θέματος** | **Ενικός αριθμός ονομαστικής** | **Πληθυντικός αριθμός δοτικής** | **Καταλήξεις δοτικής** |
|---|---|---|---|
| Σκληρό σύμφωνο | студе́нт<br>ка́рта<br>окно́ | студе́нтам<br>ка́ртам<br>о́кнам | -ам |
| Θέμα σε **-к, -г, -х, -ч, -ш, -ж** | врач<br>кни́га<br>каранда́ш | врача́м<br>кни́гам<br>карандаша́м | |
| Μαλακό σύμφωνο | учи́тель<br>семья<br>тетра́дь<br>исто́рия<br>мо́ре | учителя́м<br>се́мьям<br>тетра́дям<br>исто́риям<br>моря́м | -ям |

Πίνακας 5.30: Καταλήξεις δοτικής ενικού αριθμού

**Να θυμάσαι:**

Τη κατάληξη **-ям** επίσης παίρνουν άλλες δύο ομάδες ουσιαστικών:

- Ουσιαστικά που στην ονομαστική πληθυντικού λήγουν σε **-ья**.

*Παραδείγματα:*

стýлья → стýльям

брáтья → брáтьям

друзья → друзьям

- Ουσιαστικά που στην ονομαστική ενικού και πληθυντικού έχουν διαφορετικά θέματα.

*Παραδείγματα:*

ребёнок-дéти → дéтям

человéк-лю́ди → лю́дям

Εξαίρεση αποτελεί η λέξη **сосéд** *γείτονας*, η οποία επίσης παίρνει την κατάληξη **-ям**, π.χ. **сосéд-сосéди → сосéдям.**

**Κανόνες ορθογραφίας**

Μετά από τα συριστικά **ж, ш, щ, ч** ποτέ δεν βάζουμε **я**, αλλά **а**.

*Παράδειγμα:*

**Дéти подарúли цветы врачáм.**

*Τα παιδιά δώρισαν λουλούδια στους γιατρούς.*

**Βασικές σημασίες δοτικής πτώσης**

Η κύρια λειτουργία της δοτικής πτώσης στη Ρωσική είναι η δήλωση του εμμέσου αντικειμένου. Στην Ελληνική, το έμμεσο αντικείμενο δηλώνεται είτε μέσω της γενικής πτώσης είτε με την πρόθεση *σε* + αιτιατική. Στη Ρωσική η δοτική χρησιμοποιείται με ή χωρίς προθέσεις. Οι προθέσεις που συντάσσονται με δοτική είναι οι εξής: **к, по, благодаря́** (*χάρη σε*), **согла́сно** (*σύμφωνα με*). Η δοτική απαντάει στις ερωτήσεις **комý?** (*ποιον;*) **чемý?** (*τι;*)

| Πρόθεση | Σημασία | Ρήματα/ επιρρήματα/ επίθετα με δοτική |
|---|---|---|
| - | Δήλωση του αποδέκτη (άτομο ή αντικείμενο) μιας πράξης | писáть *γράφω,* читáть *διαβάζω,* покáзывать *δείχνω,* оставля́ть *αφήνω*, κτλ. |
| - | Δήλωση κάποιου είδους συνομιλίας μεταξύ του υποκειμένου και του αντικειμένου | говорúть *μιλάω,* звонúть *τηλεφωνώ,* объясня́ть *εξηγώ,* расскáзывать *διηγούμαι,* вéрить *πιστεύω/εμπιστεύομαι*, κτλ. |
| - | Δήλωση ενόχλησης, οφέλους ή βλάβης | помогáть *βοηθάω,* запрещáть *απαγορεύω,* мешáть *ενοχλώ*, κτλ. |
| - | Δήλωση μεταφοράς ή μεταβίβασης αντικειμένου σε πρόσωπο | дарúть *δωρίζω,* давáть *δίνω,* передавáть, приносúть *φέρνω,* платúть *πληρώνω,* совéтовать *συμβουλεύω*, κτλ. |
| - | Δήλωση συναισθήματος με ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα | нрáвиться *αρέσω,* улыбáться *χαμογελώ,* удивля́ться *εκπλήσσομαι,* рáдоваться *χαίρομαι*, κτλ. |
| - | Δήλωση σωματικής /ψυχικής κατάστασης του υποκειμένου που εννοείται στην πρόταση (με επιρρήματα) | хорошó *καλά,* плóхо *χάλια,* хóлодно *κρύα,* жáрко *ζεστά,* грýстно *λυπημένα,* скýчно *βαρετά,* трýдно *δύσκολα*, κτλ. |
| - | Με μερικά επίθετα ολόκληρης και σύντομης μορφής ως κατηγορούμενο | нýжный-нýжен *χρήσιμος* знакóмый-знакóм *γνωστός* извéстный-извéстен *διάσημος* полéзный-полéзен *ωφέλιμος* интерéсный-интерéсен *ενδιαφέρον,* κτλ. |
| - | Με επιρρήματα κατάστασης για δήλωση του λογικού υποκειμένου που συντάσσονται με απαρέμφατο | нáдо *πρέπει,* нýжно *χρειάζεται,* мóжно *μπορώ,* нельзя́ *απαγορεύεται,* необходúмо *είναι απαραίτητο* |

| | | |
|---|---|---|
| - | Δήλωση της ηλικίας του υποκειμένου | Вéре дéсять лет.<br>*Η Βέρα είναι δέκα χρονών.* |
| **к** | Κίνηση προς κάποιον ανθρώπινο προορισμό (έμψυχο[4]) ως μέρος εμπρόθετου προσδιορισμού μετά από την πρόθεση **к** | με ρήματα κίνησης |
| **к** | Κίνηση προς άτομο ή τόπο (με ρήματα που σημαίνουν «πλησιάζω») | με ρήματα κίνησης με πρόθημα -под, подходúть к *πλησιάζω* (κυρίως με τα πόδια), подъезжáть к *πλησιάζω* (με μεταφορικό μέσο), κτλ. |
| **по** | Δήλωση επανάληψης μιας χρονικής περιόδου με τις μέρες της εβδομάδας και μέρη της ημέρας όπως **ýтро** (*πρωί*), **вéчер** (*απόγευμα*)**, ночь** (*νύχτα*)<br>ως μέρος εμπρόθετου προσδιορισμού μετά από την πρόθεση **по**. | По суббóтам мы éздим на мóре.<br>*Τα Σάββατα πάμε θάλασσα.*<br>По вечерáм мы игрáем в кáрты.<br>*Τα βράδια παίζουμε χαρτιά.* |
| **по** | Δήλωση κίνησης από ένα σημείο στον άλλο ή κίνηση πάνω σε επιφάνεια ως μέρος εμπρόθετης φράσης με την πρόθεση **по** | Футболúсты бéгали по стадиóну.<br>*Οι ποδοσφαιριστές έτρεχαν στο γήπεδο.*<br>Турúсты гуля́ют по магазúнам.<br>*Οι τουρίστες κάνουν βόλτα στα μαγαζιά.* |
| **по** | Δήλωση του γνωστικού πεδίου<br>ως μέρος εμπρόθετης φράσης με την πρόθεση **по** | Зáвтра у нас экзáмен по рýсскому языкý.<br>*Αύριο έχουμε εξέταση στη ρωσική γλώσσα.* |

[4] Μπορεί επίσης να δηλώνει και την κατεύθυνση της κίνησης με προορισμό έναν τόπο, π.χ. **Я иду к дому.** *Πάω προς το σπίτι.*

| | | |
|---|---|---|
| **благодаря** | Δήλωση μιας πράξης με θετικό αποτέλεσμα | Ле́на, благодаря́ тебе́ у меня́ така́я хоро́шая рабо́та.<br>*Λένα, χάρη σε σένα έχω τέτοια καλή δουλειά.* |

Πίνακας 5.31: Βασικές σημασίες δοτικής

### Βασικές λειτουργίες δοτικής πτώσης

| **Λειτουργία** | **Ρωσική** | **Ελληνική** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Έμμεσο αντικείμενο | ναι | ναι<br><br>(χρήση της γενικής πτώσης ή εμπρόθετου (σε) +αιτιατική) | Я чита́ю ска́зку де́тям.<br>*Διαβάζω παραμύθι στα παιδιά.*<br><br>Я покупа́ю слова́рь дру́гу.<br>*Αγοράζω λεξικό για ένα φίλο.* |
| Δήλωση της ηλικίας | ναι | όχι<br><br>(αντιστοιχεί στο υποκείμενο στις αντίστοιχες Ελληνικές δομές) | Ско́лько ва́шей до́чери лет?<br>*Πόσο χρονών είναι η κόρη σας;*<br><br>Ле́не пять лет.<br>*Η Λένα είναι 5 χρονών.* |
| Κίνηση προς ανθρώπινο προορισμό μετά από τη πρόθεση к | ναι | όχι<br>(εκφράζεται με εμπρόθετο (*σε*) + αιτιατική) | За́втра идём к роди́телям.<br>*Αύριο πάμε στους γονείς.* |
| Δήλωση επανάληψης ενός χρονικού περιόδου (με την πρόθεση **по**) | ναι | όχι | По ночам все спят.<br>*Τις νύχτες όλοι κοιμούνται.*<br><br>По утра́м мы всегда́ де́лаем заря́дку.<br>*Τα πρωινά πάντα* |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | *κάνουμε γυμναστική.* |
| Δήλωση κίνησης από ένα σημείο στον άλλο (με τη πρόθεση **по**) | ναι | όχι (εκφράζεται με εμπρόθετο (*σε*) + αιτιατική) | Шко́льники до́лго бе́гали по двору́.<br>*Οι μαθητές έτρεχαν πολύ ώρα στην αυλή.* |

Πίνακας 5.32: Βασικές λειτουργίες δοτικής συγκριτικά στην Ρωσική και την Ελληνική

## §5.3.5. Οργανική

**Καταλήξεις οργανικής πτώσης**

**Ενικός αριθμός**

Τα ουσιαστικά αρσενικού και ουδετέρου γένους με σκληρό σύμφωνο στο τέλος του θέματος παίρνουν την κατάληξη **-ом**. Τα ουσιαστικά αρσενικού και ουδετέρου γένους με μαλακό σύμφωνο στο τέλος του θέματος παίρνουν την κατάληξη **-ем**.

| **Γένος** | **Σκληρό σύμφωνο** | **Μαλακό σύμφωνο** |
|---|---|---|
| **Αρσενικό** | студе́нт (ονομ.)<br>студе́нтом (οργ.)<br><br>плечо́ (ονομ.)<br>плечо́м (οργ.) | музе́й (ονομ.)<br>музе́ем (οργ.)<br><br>учи́тель (ονομ.)<br>учи́телем (οργ.) |
| **Ουδέτερο** | письмо́ (ονομ.)<br>письмом (οργ.) | мо́ре (ονομ.)<br>мо́рем (οργ.)<br><br>зада́ние (ονομ.)<br>зада́нием (οργ.) |
| **Κατάληξη οργανικής** | -ом | -ем |

Πίνακας 5.33: Καταλήξεις οργανικής ενικού αριθμού

Σε περίπτωση που το θέμα ουσιαστικού αρσενικού γένους λήγει σε **-ж, -ч, -ц, -ш, -щ** και στη γενική πτώση η κατάληξη είναι τονισμένη, τότε αυτά τα

ουσιαστικά στην οργανική παίρνουν την τονισμένη κατάληξη **-óм**. Στην περίπτωση που η κατάληξη στη γενική πτώση δεν τονίζεται, τα ουσιαστικά στην οργανική παίρνουν την άτονη κατάληξη **-ем**.

| **ονομαστική** | **γενική** | **οργανική** | **ονομαστική** | **γενική** | **οργανική** |
|---|---|---|---|---|---|
| нож | ножá | ножóм | муж | мýжа | мýжем |
| дворéц | дворцá | дворцóм | товáрищ | товáрища | товáрищем |
| карандáш | карандашá | карандашóм | массáж | массáжа | массáжем |

Πίνακας 5.34: Καταλήξεις οργανικής ενικού αριθμού συγκεκριμένων ουσιαστικών

Την κατάληξη **-ой** παίρνουν ουσιαστικά θηλυκού γένους με σκληρό σύμφωνο στο τέλος του θέματος, ενώ αυτά που έχουν μαλακό ληκτικό σύμφωνο παίρνουν την κατάληξη **-ей.** Τα θηλυκά ουσιαστικά που λήγουν σε **-ь** στην οργανική παίρνουν την κατάληξη **-ью.**

| **Γένος** | **Σκληρό σύμφωνο** | **Μαλακό σύμφωνο** |
|---|---|---|
| **Θηλυκό** | сестрá (ονομ.)<br>сестрóй (οργ.)<br><br>машúна (ονομ.)<br>машúной (οργ.) | семья́ (ονομ.)<br>семьёй (οργ.)<br><br>истóрия (ονομ.)<br>истóрией (οργ.)<br><br>тетрáдь (ονομ.)<br>тетрáдью (οργ.) |
| **Κατάληξη οργανικής** | -ой | -ей / -ью |

Πίνακας 5.35: Καταλήξεις οργανικής ενικού αριθμού συγκεκριμένων ουσιαστικών

Τα ουσιαστικά θηλυκού γένους με θέμα σε **-ж, -ч, -ц, -ш, -щ** που έχουν τονισμένη κατάληξη στην ονομαστική πτώση, παίρνουν στην οργανική την κατάληξη **-óй.** Στην περίπτωση που η κατάληξή τους στην ονομαστική δεν τονίζεται, παίρνουν στην οργανική την άτονη κατάληξη **-ей**.

| Ονομαστική | Οργανική |
|---|---|
| душа́<br>лапша́ | душо́й<br>лапшо́й |
| да́ча<br>учени́ца | да́чей<br>учени́цей |

Πίνακας 5.36: Καταλήξεις οργανικής ενικού αριθμού συγκεκριμένων ουσιαστικών

**Να θυμάσαι:**

τις ακόλουθες λέξεις ως εξαιρέσεις:

мать – ма́терью *μητέρα (ονομ.) – μητέρα (οργαν.)*

дочь – до́черью *κόρη (ονομ.) – κόρη (οργαν.)*

**Πληθυντικός αριθμός**

| **Ληκτικό σύμφωνο του θέματος** | **Ενικός αριθμός ονομαστικής** | **Πληθυντικός αριθμός οργανικής** | **Καταλήξεις οργανικής** |
|---|---|---|---|
| Σκληρό σύμφωνο | студе́нт<br>ка́рта<br>окно́ | студе́нтами<br>ка́ртами<br>о́кнами | -ами |
| Θέμα σε **-к, -г, -х, -ч, -ш, -ж** | врач<br>кни́га<br>каранда́ш | врача́ми<br>кни́гами<br>карандаша́ми | |
| Μαλακό σύμφωνο | учи́тель<br>семья<br>тетра́дь<br>исто́рия<br>мо́ре | учителя́ми<br>се́мьями<br>тетра́дями<br>исто́риями<br>моря́ми | -ями |

Πίνακας 5.37: Καταλήξεις οργανικής πληθυντικού αριθμού

**Κανόνες ορθογραφίας**

Μετά από τα συριστικά **ж, ш, щ, ч** ποτέ δεν βάζουμε **я**, παρά μόνο **а.**

*Παράδειγμα:*

Де́ти на уро́ке рису́ют каранда́ши.

*Τα παιδιά στο μάθημα ζωγραφίζουν με τα μολύβια.*

**Βασικές σημασίες οργανικής πτώσης**

Στη Ρωσική η οργανική χρησιμοποιείται με ή χωρίς προθέσεις. Η οργανική απαντάει στις ερωτήσεις **(с) кем? (с) чем?** Στην Ελληνική συχνά δηλώνεται μέσω της αιτιατικής πτώσης με διάφορες προθέσεις.

| **Πρόθεση** | **Σημασία** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|
| - | Δηλώνει το όργανο μιας πράξης | Иван пишет карандашóм.<br>*Ο Ιβάν γράφει με το μολύβι.*<br>Мы откры́ли чемодан ключóм.<br>*Ανοίξαμε τη βαλίτσα με το κλειδί.* |
| - | Δηλώνει τον τρόπο μιας πράξης ή το μέσο μεταφοράς | Учи́тель говорúт грóмким гóлосом.<br>*Ο δάσκαλος μιλάει με δυνατή φωνή.*<br>До Мóсквы мы éхали пóездом.[5]<br>*Μέχρι τη Μόσχα πηγαίναμε με τρένο.* |
| - | Δηλώνει την χρονική περίοδο με τις εξής λέξεις: **ýтром** *το πρωί*, **днём** *την ημέρα*, **вéчером** *το βράδυ*, **нóчью** *τη νύχτα*, **зимóй** *το χειμώνα*, **веснóй** *την άνοιξη*, **лéтом** *το καλοκαίρι*, **óсенью** *το φθινόπωρο*, που συχνά μπορούν να συνοδεύονται από επίθετα και δεικτικές αντωνυμίες | Пóздним вéчером мы смотрéли телевúзор.<br>*Αργά το βράδυ βλέπαμε τηλεόραση.*<br>Рáнним/Тем ýтром мы чáсто смотрéли на нéбо.<br>*Νωρίς/Εκείνο το πρωί συχνά κοιτούσαμε τον ουρανό.* |
| перед | Δηλώνει χρόνο με την πρόθεση **пéред** (*πριν*) | Пéред обéдом мы всегдá мóем рýки.<br>*Πριν το μεσημεριανό πάντα* |

[5] Οι λέξεις **лóдка** *βάρκα*, **лóшадь** *άλογο*, **машúна** *αυτοκίνητο*, **велосипéд** *ποδήλατο* δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην οργανική για να δηλωθεί το μέσο μεταφοράς. Σ' αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιείται η προθετική με την πρόθεση **на**. Π.χ. **Мы éдем в дерéвню на велосипéде.** *Πάμε στο χωριό με το ποδήλατο.*

| | | |
|---|---|---|
| | | *πλένουμε τα χέρια μας.* |
| - | Δηλώνει την εργασιακή θέση, το επάγγελμα που κάνει κάποιος. Χρησιμοποιείται με συνδετικά ρήματα όπως τα εξής: **быть** *είμαι*,[6] **стать** *γίνομαι*, **рабо́тать** *δουλέυω*, **служи́ть** *υπηρετώ*, **явля́ться** *αποτελώ* | Мой сосе́д рабо́тает врачо́м.<br>*Ο γείτονας μου δουλεύει ως γιατρός.*<br>На заво́де он был помо́щником.<br>*Στο εργοστάσιο αυτός ήταν βοηθός.* |
| - | Δηλώνει το ποιητικό αίτιο στη παθητική φωνή | Шко́ла стро́ится рабо́чими.<br>*Το σχολείο χτίζεται  από τους εργάτες.* |
| **с/со** | Δηλώνει μια πράξη που την κάνει κάποιος μαζί με κάποιον άλλον | Ле́на игра́ет с Олей.<br>*Η Λένα παίζει με την Όλια.*<br>Мы разгова́риваем со студе́нтами.<br>*Εμείς μιλάμε με τους φοιτητές.* |
| **над, под, за, ря́дом с, ме́жду, пе́ред** | Δηλώνει τον τόπο με τοπικές προθέσεις | Библиоте́ка нахо́дится пе́ред па́рком.<br>*Η βιβλιοθήκη βρίσκεται μπροστά από το σχολείο.* |
| **за** | Δηλώνει τον σκοπό μιας πράξης με τη πρόθεση **за** | Я пришёл к тебе́ за кни́гой.<br>*Ήρθα σε σένα για να πάρω ένα βιβλίο.* |

[6] Το ρήμα **быть** *είναι* συντάσσεται με την οργανική μόνο στην παρελθοντική και μελλοντική χρονική βαθμίδα. Στη παροντική χρονική βαθμίδα συντάσσεται με ονομαστική. Π.χ. Ра́ньше он был дире́ктором, а сейча́с он секрета́рь. *Αυτός πριν ήταν διευθυντής, αλλά τώρα είναι γραμματέας.*

| | | |
|---|---|---|
| **с** | Προσδιορίζει ένα αντικείμενο ή πρόσωπο | Мне нра́вится пить ко́фе с молоко́м.<br>*Μου αρέσει να πίνω καφέ με γάλα.*<br>В ко́мнату вошёл па́па с пода́рками.<br>*Στο δωμάτιο μπήκε ο μπαμπάς με τα δώρα.* |

Πίνακας 5.38: Βασικές σημασίες οργανικής

Η οργανική χρησιμοποιείται με συγκεκριμένα ρήματα, όπως τα ακόλουθα:

| | |
|---|---|
| Ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα ή σωματική κατάσταση και χρησιμοποιούνται χωρίς προθέσεις | восхища́ться *θαυμάζω*, боле́ть *αρρωσταίνω*, страда́ть *υποφέρω*, гордо́ться *είμαι περήφανος*, возмуща́ться *αγανακτώ* |
| Ρήματα που δηλώνουν απασχόληση και χρησιμοποιούνται χωρίς προθέσεις | занима́ться *ασχολούμαι*, интересова́ться *ενδιαφέρομαι*, увлека́ться *παθιάζομαι (με κάποιο χόμπι)* |
| Ρήματα που δηλώνουν κατοχή ή διοίκηση | управля́ть *διοικώ*, владе́ть/облада́ть, *κατέχω*, пра́вить *κυβερνώ* |
| Αλληλοπαθητικά ρήματα | встреча́ться *συναντιέμαι*, здоро́ваться *χαιρετιέμαι*, знако́миться *γνωρίζομαι* |

Πίνακας 5.39: Ρηματικές φράσεις με οργανική

Ο Πίνακας 5.40 συνοψίζει τις βασικές λειτουργίες της οργανικής πτώσης της Ρωσικής σε σύγκριση με την Ελληνική:

| **Λειτουργία στην πρόταση** | **Ρωσική** | **Ελληνική** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Δηλώνει όργανο μιας πράξης, τρόπο μιας πράξης ή το μέσο | ναι | Όχι<br><br>Χρησιμοποιείται | ре́зать ножо́м *κόβω με το μαχαίρι*, говори́ть гро́мким го́лосом |

| | | | |
|---|---|---|---|
| μεταφοράς, | | η αιτιατική με προθέσεις | *μιλάω με δυνατή φωνή,* éхать пóездом *πάω με τρένο* |
| Δηλώνει την εργασιακή θέση | ναι | Όχι<br><br>Χρησιμοποιούμε ουσιαστικό σε θέση κατηγορουμένου | Он был хорóшим помóщником.<br>*Ήταν καλός βοηθός.*<br>Он слýжит солдáтом.<br>*Υπηρετεί ως στρατιώτης.* |
| Δηλώνει το ποιητικό αίτιο στη παθητική φωνή | ναι | Όχι<br><br>Χρησιμοποιείται η αιτιατική με τη πρόθεση *από* | Кнúга былá напúсана Гóголем.<br>*Το βιβλίο γράφτηκε από τον Γκόγκολ.* |
| Δηλώνει μια πράξη που την κάνει κάποιος μαζί με κάποιον άλλον ή δηλώνει τον τόπο | ναι | Όχι<br><br>Χρησιμοποιείται η αιτιατική με αντίστοιχες προθέσεις | рядом с киóском<br>*Δίπλα στο περίπτερο*<br>мéжду дерéвьями<br>*Ανάμεσα στα δέντρα*<br>танцевáть с дрýгом<br>*Χορεύω με τον φίλο (μου)* |

Πίνακας 5.40: Βασικές λειτουργίες οργανικής συγκριτικά στην Ελληνική και Ρωσική

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στα ελληνικά για να δηλώσουμε το όργανο μιας πράξης χρησιμοποιούμε την πρόθεση *με* ενώ στα Ρωσικά αυτή η πρόθεση χρησιμοποιείται για να δηλώσει κάτι για ένα πρόσωπο ή πράγμα (Βλ. Πίνακα 5.29) ή τη συνοδεία, και όχι το όργανο μιας πράξης.

*Παραδείγματα:*

Ученúк пúшет мéлом на доскé. (Δεν χρησιμοποιείται η πρόθεση с *με* επειδή δεν δηλώνει συνοδεία)

*Ο μαθητής γράφει στον πίνακα με την κιμωλία.*

Рабóчий копáет лопáтой.

*Ο χτίστης σκάβει με το φτυάρι.*

**Να θυμάσαι:**

Για να δηλώσουμε τη σωματική κατάσταση του προσώπου (βλ. Πίνακα 30) μπορούμε επίσης να χρησιμοποιήσουμε και την δοτική πτώση.

*Παράδειγμα:*

Мне стáло хóлодно и я надéл пальтó.

*Άρχισα να κρυώνω και φόρεσα παλτό.*

## §5.3.6. Προθετική

**Καταλήξεις προθετικής πτώσης**

**Ενικός αριθμός**

Την κατάληξη **-и** παίρνουν ουσιαστικά θηλυκού γένους που λήγουν σε **-ия** και σε **-ь**, καθώς και τα ουσιαστικά ουδετέρου γένους σε **-ие**. Οι υπόλοιπες κατηγορίες ουσιαστικών παίρνουν στη προθετική την κατάληξη **-е**.

| **Αρσενικό** | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Ονομ.** | стол | герóй[7] | | словáрь |
| **Προθ.** | (на) столé | (о) герóе | | (в) словарé |
| **Θηλυκό** | | | | |
| **Ονομ.** | рабóта | тётя | хúмия | тетрáдь |
| **Προθ.** | (на)рабóте | (о)тёте | (о) хúмии | (в) тетрáди |
| **Ουδέτερο** | | | | |
| **Ονομ.** | окнó | мóре | здáние | пальтó[8] |
| **Προθ.** | (на) окнé | (в)мóре | (в) здáнии | (в) пальтó |

Πίνακας 5.41: Καταλήξεις προθετικής ενικού αριθμού

[7] Λίγα ουσιαστικά αρσενικού γένους λήγουν στην ονομαστική σε **-ий** και παίρνουν στην προθετική την κατάληξη **-и**. Π.χ. **гений – о гéнии** *ιδιοφυΐα*, **планитáрий – о планитáрии** *πλανητάριο*, **санатóрий – в санатóрии** *σανατόριο*.

*Παράδειγμα:* **Все говорúли о гéнии**. *Όλοι μιλούσαν για την ιδιοφυΐα.*

[8] Λέξεις ξένης προέλευσης που λήγουν **-о, -е, -ю** στα ρωσικά είναι άκλητες. Π.χ. Я рабóтаю в метрó. *Δουλεύω στο μετρό.* Мы сидúм в кафé. *Καθόμαστε σε μια καφετέρια.*

**Να θυμάσαι:**

Τα ακόλουθα ουσιαστικά πρέπει να απομνημονευθούν ως εξαιρέσεις:
мать - ο мáтери, дочь - ο дóчери, врéмя - ο врéмени

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτούν επίσης και κάποια ουσιαστικά που στην προθετική πτώση αποτελούν εξαιρέσεις ως προς την κατάληξη που παίρνουν. Τα συγκεκριμένα ουσιαστικά δηλώνουν πάντα στάση σε τόπο[9] και η κατάληξη της προθετικής πρέπει να είναι τονισμένη. Αυτές οι λέξεις πρέπει να απομνημονευθούν:

| **В** | | **НА** | |
|---|---|---|---|
| в лесý | *στο δάσος* | на берегý | *στην όχθη* |
| в портý | *στο λιμάνι* | на мостý | *στη γέφυρα* |
| в садý | *στον κήπο* | на углý | *στη γωνία του δρόμου* |
| в углý | *στη γωνία δωματίου* | на полý | *στο πάτωμα* |
| в шкафý | *στην ντουλάπα* | на льдý | *στον πάγο* |
| в аэропортý | *στο αεροδρόμιο* | на лбý | *στο μέτωπο* |

Πίνακας 5.42: Ονοματικές φράσεις με τις προθέσεις **в/на** και προθετική

*Παραδείγματα:*

Я сижý в нóвом шкафý.
*Κάθομαι στην καινούργια ντουλάπα.* (Δηλώνεται ο τόπος)
Я дýмаю о нóвом шкáфе.
*Σκέφτομαι για την καινούργια ντουλάπα.* (Δηλώνεται το αντικείμενο σκέψης)

**Πληθυντικός αριθμός**

Οι καταλήξεις πληθυντικού στη προθετική είναι **-ах / -ях**. Τα ουσιαστικά με θέμα που λήγει σε σκληρό σύμφωνο και αυτά που το θέμα τους λήγει σε **-к, -г, -х, -ч, -ж, -ш** παίρνουν την κατάληξη **-ах**, ενώ ουσιαστικά με μαλακό ληκτικό σύμφωνο θέματος παίρνουν την κατάληξη **-ях**.

[9] Η λέξη **год** *έτος, χρόνος* στην προθετική παίρνει την κατάληξη **-ý** και δηλώνει όχι τόπο αλλά χρόνο. Π.χ. В какóм годý вы родилúсь? *Ποιο έτος γεννηθήκατε;*

| **Ληκτικό σύμφωνο θέματος** | **Ενικός αριθμός ονομαστικής πτώσης** | **Καταλήξεις πληθυντικού αριθμού** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Σκληρό σύμφωνο | студе́нт<br>маши́н-а<br>окн-о́ | -ах | о студе́нтах<br>*για τους φοιτητές*<br>в маши́нах<br>*στα αυτοκίνητα*<br>в о́кнах<br>*στα παράθυρα*<br>в оре́хах<br>*στα καρύδια*<br>в кни́гах<br>*στα βιβλία*<br>о карандаша́х<br>*για τα μολύβια* |
| Θέματα σε **-к, -г, -х, -ч, -ж, -ш** | оре́х<br>кни́га<br>каранда́ш | | |
| Μαλακό σύμφωνο | геро́й<br>учи́тель<br>семья<br>исто́рия<br>мо́ре<br>зада́ние | -ях | о геро́ях<br>*για τους ήρωες*<br>об учителя́х<br>*για τους δασκάλους*<br>в се́мьях<br>*στις οικογένειες*<br>в исто́риях<br>*στις ιστορίες*<br>в моря́х<br>*στις θάλασσες*<br>в зда́ниях<br>*στα κτήρια* |

Πίνακας 5.43: Καταλήξεις προθετικής πληθυντικού αριθμού

**Να θυμάσαι:**

Τη κατάληξη **-ях** επίσης παίρνουν άλλες δύο ομάδες ουσιαστικών:

- Ουσιαστικά που στην ονομαστική πληθυντικού λήγουν σε **-ья**.

*Παραδείγματα:*

стýлья → на стýльях
бра́тья → о бра́тьях
друзья → о друзья́х

- Ουσιαστικά που στην ονομαστική ενικού και πληθυντικού ονομαστικής έχουν διαφορετικά θέματα.

*Παραδείγματα:*

ребёнок-де́ти → о де́тях
челове́к-лю́ди → о лю́дях

Εξαίρεση αποτελεί οι λέξεις **сосе́д** *γείτονας* και **коле́но** *γόνατο*, των οποίων το θέμα λήγει σε διαφορετικό σύμφωνο:

| **Ληκτικό σύμφωνο θέματος** | **Ενικός αριθμός ονομαστικής πτώσης** | **Κατάληξη προθετικής πτώσης πληθυντικού αριθμού** | **Παραδείγματα** |
|---|---|---|---|
| Σκληρό σύμφωνο | сосе́д | -ях | о сосе́дях<br>*για τους γείτονες* |
| Μαλακό σύμφωνο | коле́но | | на коле́нях<br>*στα γόνατα* |

Πίνακας 5.44: Καταλήξεις προθετικής πληθυντικού αριθμού σε συγκεκριμένα ουσιαστικά

Η χρήση της προθετικής στα ρωσικά γίνεται μόνο με προθέσεις, οι οποίες είναι οι εξής: **о (об), в, на, при**. Η προθετική απαντάει στις ερωτήσεις **о ком?** (*ποιος*;) **о чём?** (*τι*;)

## Βασικές σημασίες προθετικής πτώσης

| Πρόθεση | Σημασία | Παραδείγματα |
|---|---|---|
| **в**<br>**на** | Στάση σε τόπο<br>Ερώτηση: **где?** (*πού;*) | Ва́ня живёт в Сало́никах.<br>*Ο Βάνια μένει στη Θεσσαλονίκη.*<br>Сейча́с он на уро́ке.<br>*Αυτός είναι τώρα στο μάθημα.* |
| **при** | Στάση σε τόπο και που ανήκει το αντικειμένου<br>Ερώτηση: **где?** | При шко́ле есть библиоте́ка. (Это шко́льная библиоте́ка)<br>*Στο σχολείο υπάρχει βιβλιοθήκη. (Είναι η βιβλιοθήκη του σχολείου)* |
| **о/об** | Αντικείμενο σκέψης/λόγου/συζήτησης<br>Ερώτηση: **о ком? о чём?** | Я всегда́ ду́маю о роди́телях.<br>*Πάντα σκέφτομαι τους γονείς.*<br>Мы говори́м о жи́зни в дере́вне.<br>*Μιλάμε για τη ζωή στο χωριό.* |
| **в** | Χρόνος με ονόματα μηνών και με τις λέξεις **год** (έτος)/**век** (αιώνας<br>Ερώτηση: **когда́?** (*πότε;*) | Ко́ля прие́хал в ма́рте.<br>*Ο Κόλια ήρθε τον Μάρτιο.*<br>В этом году́ он идёт в шко́лу.<br>*Φέτος πάει σχολείο.*<br>В де́тстве он жил в дере́вне.<br>*Στα παιδικά του χρόνια ζούσε στο χωριό.* |
| **в** | Περιγραφή της εμφάνισης (κυρίως ρούχων και αξεσουάρ)<br>Ερώτηση: **в чём?** (*τι;*) | Сего́дня ма́ма в но́вой юбке.<br>*Σήμερα η μαμά φοράει καινούργια φούστα.*<br>Ле́том я хожу́ в очка́х.<br>*Το καλοκαίρι φοράω γυαλιά.* |
| **в** | Περιγραφή ψυχικής κατάστασης | Оля была́ в шо́ке от но́вого фи́льма.<br>*Η Όλια έπαθε σοκ από την καινούργια ταινία.* |
| **на** | Δήλωση του μέσου μεταφοράς<br>Ερώτηση: **на чём?** (*με τι;*) | До Москвы мы е́хали на по́езде.<br>*Μέχρι τη Μόσχα πηγαίναμε με τρένο.*<br>Ему́ нра́вится ката́ться на |

| | | |
|---|---|---|
| | | велосипéде.<br>*Του αρέσει να κάνει ποδήλατο.* |
| **на** | Παίξιμο κάποιου μουσικού οργάνου<br>Ερώτηση: **на чём?** | Я хочý научúться игрáть на гитáре.<br>*Θέλω να μάθω να παίζω κιθάρα.* |
| **на** | Με συγκεκριμένα ρήματα<br>Ερώτηση: **на чём?** | Говорúть на грéческом языкé.<br>*Μιλάω την ελληνική γλώσσα.*<br>Женúться на красúвой дéвушке.<br>*Παντρεύομαι την όμορφη κοπέλα.* |
| **на** | Χαρακτηρισμός ενός αντικειμένου<br>Ερώτηση: **на чём?** | Лéна одéла тýфли на высóком каблукé.<br>*Η Λένα φόρεσε παπούτσια με ψηλό τακούνι.*<br>Это ботúнки на шнуркáх.<br>*Αυτές είναι μπότες με κορδόνια.* |
| **при** | *Δήλωση μιας πράξης/γεγονότος, η οποία συμπίπτει χρονικά με μια άλλη*<br>Ερώτηση: **когдá?** | Нáши родúтели жúли при социалúзме.<br>*Οι γονείς μας ζούσαν την περίοδο του σοσιαλισμού.*<br>Этот университéт был открыт при президéнте.<br>*Αυτό το πανεπιστήμιο άνοιξε επί θητείας του Προέδρου.* |
| **при** | Δήλωση των συνθηκών και των προϋποθέσεων, με τα ουσιαστικά **пóмощь** *βοήθεια*, **желáние** *επιθυμία*, **услóвие** *προϋπόθεση*<br>Ερώτηση: **при какóм услóвии?** (*υπό ποιες προϋποθέσεις;*) | Я дам тебé дéньги при услóвии,что ты их вернёшь.<br>*Θα σου δώσω χρήματα με την προϋπόθεση ότι θα μου τα επιστρέψεις.*<br>При желáнии мóжно пойтú в кинó.<br>*Εάν θέλεις, μπορούμε να πάμε σινεμά.* |

Πίνακας 5.45: Βασικές φράσεις με προθέσεις και προθετική

Οι περισσότερες χρήσεις της προθετικής στα ελληνικά τις μεταφράζονται με αιτιατική πτώση. Εξαίρεση αποτελεί η πρόθεση *επί*, η οποία συντάσσεται με γενική.

*Παράδειγμα:*

Го́род Таганро́г был постро́ен при Петре́ Пе́рвом.

*Η πόλη Ταγκανρόγκ χτίστηκε επί του Μεγάλου Πέτρου.*

Η πρόθεση ***о (об)*** χρησιμοποιείται για να δηλώσει το αντικείμενο του λόγου ή της σκέψης. Χρησιμοποιείται και με ρήματα και με ουσιαστικά:

| | | |
|---|---|---|
| λόγου | говори́ть *μιλάω*, разгова́ривать *συνομιλώ*, расска́зывать *διηγούμαι*, бесе́довать *συζητώ*, сообща́ть *ενημερώνω*, проси́ть *ζητώ*, спра́шивать *ρωτώ*, предупрежда́ть *προειδοποιώ*, спо́рить *λογομαχώ* | разгово́р *συνομιλία*, расска́з *διήγημα*, бесе́да *συζήτηση*, сообще́ние *ενημέρωση*, про́сьба *παράκληση*, вопро́с *ερώτηση*, предупрежде́ние *προειδοποίηση*, спор *λογομαχία* |
| σκέψης | знать *ξέρω*, ду́мать *σκέφτομαι*, мечта́ть *ονειρεύομαι*, вспомина́ть *αναπολώ*, по́мнить *θυμάμαι*, забыва́ть *ξεχνώ* | мысль *σκέψη*, мечта́ *όνειρο*, воспомина́ние *ανάμνηση*, па́мять *μνήμη* |

Πίνακας 5.46: Βασικές λειτουργίες προθετικής

Επίσης συντάσσεται με μερικά ρήματα σε **-ся**, όπως **забо́титься** *φροντίζω* **волнова́ться/беспоко́иться** *ανησυχώ*. Στην Ελληνική αυτά τα ρήματα συντάσσονται με την πρόθεση *για* και αιτιατική.

*Παραδείγματα:*

Не волну́йся о па́пе. Он ско́ро придёт.

*Μην ανησυχείς για τον μπαμπά. Σε λίγο θα έρθει.*

Роди́тели забо́тятся об образова́нии дете́й.

*Οι γονείς φροντίζουν για την μόρφωση των παιδιών.*

Οι προθέσεις **в** και **на** συντάσσονται με προθετική πτώση σε στερεότυπες εκφράσεις, οι οποίες πρέπει να απομνημονευθούν ως έχουν.

| **В** | | **НА** | |
|---|---|---|---|
| в стране́ | *στη χώρα* | на ро́дине | *στη πατρίδα* |
| в го́роде | *στη πόλη* | на пло́щади | *στην πλατεία* |
| в дере́вне | *στο χωριό* | на у́лице | *στον δρόμο* |
| в аудито́рии | *στην αίθουσα* | на заня́тии | *στο μάθημα* |
| в кла́ссе | *στην τάξη* | на экску́рсии | *στην εκδρομή* |
| в клу́бе | *στο κλαμπ* | на рабо́те | *στη δουλειά* |
| в больни́це | *στο νοσοκομείο* | на заво́де | *στο εργοστάσιο* |
| в кафе́ | *στην καφετέρια* | на фа́брике | *στη βιοτεχνία* |
| в Сибу́ри | *στη Σιβηρία* | на ста́нции | *στη στάση μετρό/ τρένου* |
| в кино́ | *στον κινηματογράφο* | на вокза́ле | *στον σταθμό* |
| в це́нтре | *στο κέντρο* | на остано́вке | *στη στάση λεωφορείου* |
| в университе́те | *στο πανεπιστήμιο* | на по́чте | *στο ταχυδρομείο* |
| в институ́те | *στο ινστιτούτο* | на уро́ке | *στο μάθημα* |
| в лаборато́рии | *στο εργαστήριο* | на экза́мене | *στην εξέταση* |
| в шко́ле | *στο σχολείο* | на ле́кции | *στη διάλεξη* |
| в теа́тре | *στο θέατρο* | на спекта́кле | *στη θεατρική παράσταση* |
| в цу́рке | *στο τσίρκο* | на ве́чере | *στη βραδιά* |
| в библиоте́ке | *στη βιβλιοθήκη* | на выставке | *στην έκθεση* |
| в поликли́нике | *στα δημόσια ιατρεία* | на стадио́не | *στο γήπεδο* |
| в санато́рии | *στο θεραπευτήριο* | на собра́нии | *στη συγκέντρωση* |
| в гости́нице | *στο ξενοδοχείο* | на конце́рте | *στη συναυλία* |
| | | на бале́те | *στο μπαλέτο* |
| | | на ры́нке | *στη λαϊκή αγορά* |

Πίνακας 5.47: Στερεότυπες εκφράσεις με **в/на** και προθετική

Τα ουσιαστικά που συντάσσονται με την πρόθεση **в** και την προθετική τόπου, συντάσσονται επίσης και με την πρόθεση **из** και γενική για τη δήλωση της κίνησης από τόπο.

*Παραδείγματα:*

Вчера́ мы бы́ли  в музе́е.

*Χθες ήμασταν στο μουσείο.*

Вчера́ мы пришлú из музе́я по́здно.

*Χθες γυρίσαμε αργά από το μουσείο.*